

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 18 Sunnuntaina, 4 toukokuuta, 2025

ISSN 2954-243X

Viisasta rakentamista rannoilla

Presidenttipari Vöyrillä

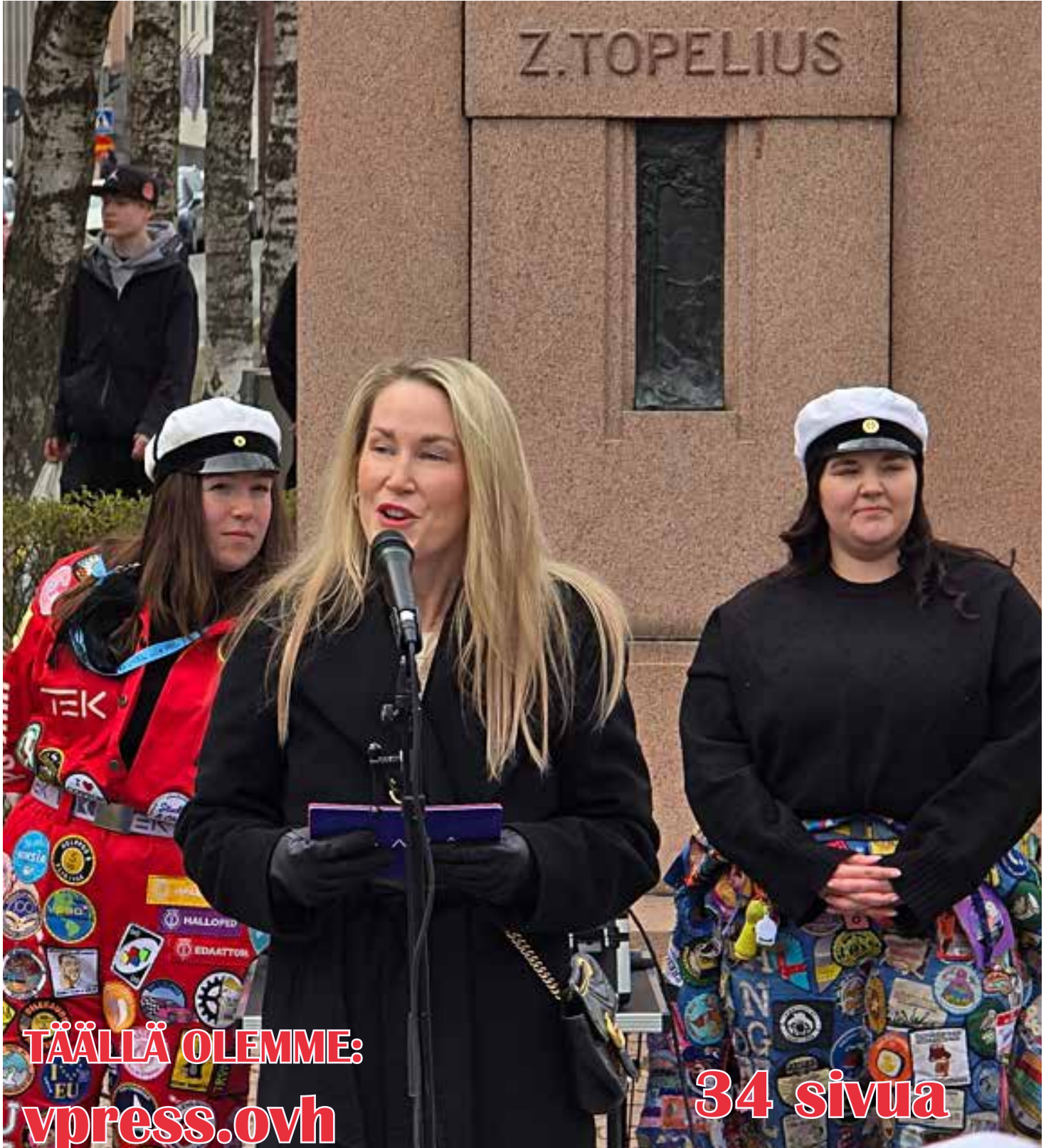
Kasarmintorille uusi monitoimikenttä

THL: Uudet helteet varrallisia

Kasvisöljyt terveelliset

Nyt on kaikilla hämähäkeilä nimet

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

34 sivua

TÄNÄÄN

Ajattele ensin: viisasta rakentamista rannikon läheisyydessä

Unelma merenrantakodista on syvään juurtunut meissä. Aaltojen ääni, avara horisontti – se on houkutteleva ajatus. Mutta tämä unelma saattaa tarvita päivitystä planeettamme muuttuessa. Tutkimus on selvää: merenpinnat nousevat, ja äärimmäiset sääilmiöt yleistyvät. Rannikon lähelle rakentaminen nykyään tarkoittaa, että on otettava huomioon tulevaisuus, jossa nämä muutokset ovat yhä selvempiä.

Ennusteet osoittavat, että merenpinta voi nousta puoli metriä tai enemmän vuoteen 2075 mennessä, vaikka onnistuisimme rajoittamaan päästöjä. Korkeammissa päästöskenarioissa nousu voi olla vielä suurempaa. Mutta kyse ei ole vain asteittaisesta noususta. Myrskyn sattuessa vedenkorkeus voi paikallisesti nousta dramaattisesti lyhyessä ajassa. Olemme nähneet esimerkkejä tästä täällä Vaasassakin, missä vedenpinta on ajoittain ollut lähes kaksi metriä normaalia korkeammalla joskin harvoin, mutta kerta riittää.

Lämpenevät meret ruokkivat voimakkaampia tuulia ja rankempia sateita, mikä voi johtaa entistä korkeampiin myrskyvuoksiin tulevaisuudessa. Viidenkymmenen vuoden kuluttua raju myrsky voi lisätä useita metrejä jo valmiiksi korkeampaan vedenpintaan. Tänäpä rakennettujen talojen odotetaan kestävän huomattavasti pidempään.

Tulevat vuosikymmenet eroavat totutusta monin tavoin:

Ensinnäkin korkeampi perusvesitaso tarkoittaa, että aiemmin rajallisia vahinkoja aiheuttanut myrskyvuoksi voi nyt aiheuttaa huomattavasti suurempia tuhoja. Jos merenpinta nousee metrin, kolme metriä korkea myrskyaalto voi ulottua neljä metriä sisämaahan. Alavat alueet, jotka harvoin ovat kärsineet tulvista, voivat joutua pysyvästi veden alle.

Toiseksi tutkimus viittaa siihen, että voimme odottaa yhä useampia ja voimakkaampia myrskyjä. Lämpenevät meret antavat enemmän energiaa hurrikaaneille ja sykloneille. Lisäksi hitaasti liikkuvat myrskyt voivat tuottaa valtavia määriä sadetta, mikä pahentaa tulvia entisestään.

Lopuksi eroosiolla tulee olemaan yhä suurempi rooli. Nousevat merenpinnat nopeuttavat rantojen kulumista. Talo, joka tänään tuntuu turvalliselta, voi kolmenkymmenen vuoden kuluttua olla vaarallisen lähellä, tai jopa veden äärellä. Jo nyt näemme, kuinka vakuutusyhtiöt vetäytyvät riskialttiilta rannikkoalueilta, mikä voi jättää asunnonomistajat vaikeaan tilanteeseen.

Näistä selkeistä signaaleista huolimatta uudisrakentaminen rannikolla jatkuu. On ymmärrettävää, että unelma merestä houkuttelee, mutta on tärkeää punnita sitä tulevien riskien valossa. Tänäpä tehdyt päätökset vaikuttavat sukupolviin eteenpäin.

Mitä voimme tehdä? Kyse on tulevaisuuteen suuntautuvasta rakentamisesta:

Ensinnäkin meidän on oltava pidättyväisiä uudisrakentamisen suhteen kaikkein haavoittuvimmilla alueilla. Tärkeän infrastruktuurin siirtäminen sisämaahan on myös viisas toimenpide, kun siihen vielä on aikaa.

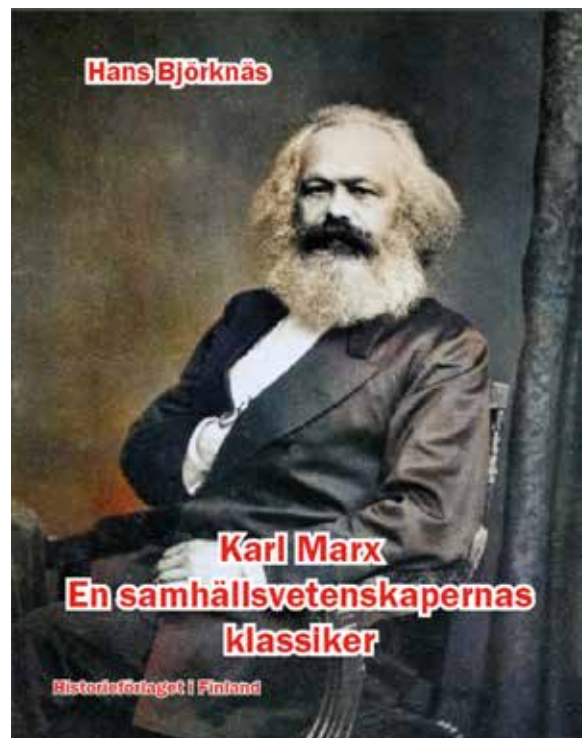
Toiseksi meidän on ehkä ajateltava uudelleen suunnittelua ja rakentamista rannikon lähellä. Jos rakentamista riskialueilla kuitenkin tapahtuu, sen tulisi olla kestävämpää, kuten paalujen varaan rakennettuja taloja tai jopa kelluvia rakenteita.

Lopuksi rehellinen ja selkeä riskiviestintä on ratkaisevaa. Tulvakarttojen tulisi perustua tulevaisuuden ennusteisiin, ei vain historialliseen dataan. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden on hinnoiteltava riskit realistisesti välttääkseen riskialttiin rakentamisen tukemista.

Ydinajatus on, että meren voimakas vetovoima on tasapainotettava edessämme olevan ilmastotodellisuuden kanssa. Jos harkitset rakentamista tai ostamista rannikon läheltä, on syytä kysyä itseltään:

Onko tämä paikka turvallinen ja varma vielä lapsilleni ja lastenlapsilleni? Meri on voima, joka on otettava huomioon, ja on viisasta kunnioittaa sen tulevaa potentiaalia. Hiukan kauemmas rannasta rakentaminen voi olla paras tapa turvata sekä oma sijoitus että tulevien sukupolvien hyvinvointi.

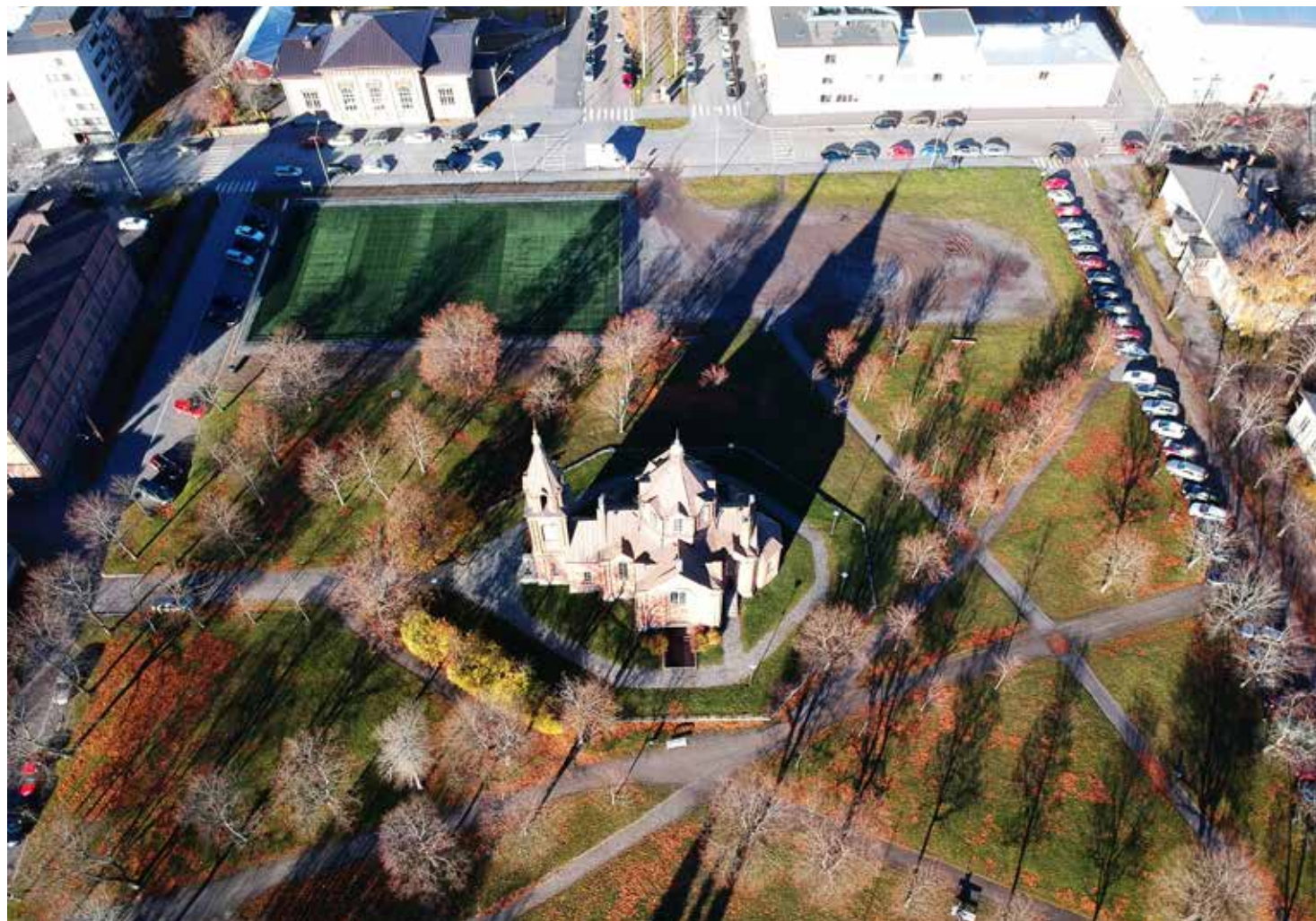
Photo Supplement

Kubaliite - bpress.obh

KASARMINTORI

Kasarmintorille valmistuu uusi monitoimikenttä syksyksi

Vaasalaiset voivat odottaa innolla uutta ja jännittävää kohtauspaikkaa urheilulle ja liikunnalle. Kesän aikana Kasarmintorille rakennetaan uusi monitoimikenttä aivan nykyisen tekonurmikentän viereen Kasarminkadun varrelle.

Uusi ulkokenttä tarjoaa erinomaiset puitteet sekä koripallon että salibandyn pelaamiseen.

Tuleva monitoimikenttä tulee sisältämään sekä täysikokoisen salibandykentän

että koripallokentän. Koko kenttäalue aidataan turvallisen ja rajatun peliympäristön luomiseksi. Itse pelialueen koko on reilut 40 x 20 metriä, mikä antaa runsaasti tilaa vauhdikkaille otteluille ja harjoituksille. Koripalloilijoita varten kentälle tulee neljä koripallotelinettä sekä korkeammat suojat verkkojen takana pallojen menetyksen minimoimiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. Salibandyn pelaajat voivat hyödyntää matalareunaista kaukaloa, mikä edistää nopeaa ja intensiivistä peliä.

Uusi monitoimikenttä on ensisijaisesti tarkoitettu kaikkien vaasalaisten käyttöön,

erityisesti lapset ja nuoret mielessä pitäen. Tavoitteena on luoda spontaani kohtauspaikka, jossa kaikenikäiset voivat kokoontua liikumaan ja pitämään hauskaa yhdessä. Tästä syystä kentälle ei varata erikseen vuoroja, vaan noudatetaan ”ensimmäinen paikalla, ensimmäinen pelaa” -periaatetta. Tämä korostaa pyrkimystä tehdä tilasta kaikkien saatavilla silloin, kun siltä tuntuu.

Hankkeen kustannusarvio on 130 000 euroa. Päätöksen uuden monitoimikentän rakentamisesta teki kulttuuri- ja liikuntalautakunta kokouksessaan

22. huhtikuuta 2025. Tämän hyväksynnän myötä työt voidaan nyt aloittaa, ja toiveena on, että uusi liikuntapaikka on valmis avajaisiin syksyn aikana.

Uusi Kasarmintorin monitoimikenttä nähdään tärkeänä lisänä kaupungin nykyisiin urheilutiloihin ja askeleena oikeaan suuntaan vaasalaisten aktiivisen ja terveellisen elämäntavan edistämisessä. Nyt jäädään jännityksellä odottamaan, että uusi kenttä valmistuu ja täyttyy pelaamisen ilosta nauttivista asukkaista.
LÄHDE: Vaasa.fi

UUTISSET

TÄMÄN UUTISLEHDEN VOIT LUKEA IHAN MISSÄ TAHANSA

Voit lukea tämän lehden missä tahansa, kuten tässä lähellä Venäjän rajaa.

ÄLYKELLO

Brittipoliisi varoittaa: älykello voi olla

yhtä vaarallinen kuin kännykkä ratissa

Britanniassa autoilijoita varoitetaan nyt älykellon käytöstä ajon aikana.

Jos kuljettaja jää kiinni älykellon vilkaisusta tai käytöstä ajaessaan, hän voi saada jopa 1000 punnan sakot. Viranomaiset painottavat, että älykello rinnastetaan matkapuhelimeen silloin, kun sitä käytetään ajon aikana.

Vaikka älykello ei ole kädessä pidettävä laite perinteisessä mielessä, sen katsominen voi viedä kuljettajan huomion pois liikenteestä. Poliisin mukaan jo lyhyt vilkaisu ranteeseen voi aiheuttaa vaaratilanteen, ja tämä lasketaan huolimattomaksi ajotavaksi.

Sakkojen lisäksi kuljettaja voi saada pisteitä ajokorttiinsa tai menettää ajo-oikeutensa vakavissa tapauksissa. Säännöt ovat osa laajempaa kampanjaa, jolla pyritään vähentämään

häiriötekijöitä liikenteessä.

Britanniassa kännykän käsitteily ajon aikana on jo pitkään ollut kiellettyä. Nyt viranomaiset haluavat tehdä selväksi, että myös älykellot kuuluvat samaan kategoriaan – turvallisuus ennen kaikkea.

Poliisi kehottaa autoilijoita pitämään katseen tiessä ja jättämään älylaitteet rauhaan ajon ajaksi.

LIHAVUUSLÄÄKE

Odotettu lihavuuslääke Wegovy vihdoin Suomen apteekkeissa

Uusi tutkimus osoittaa, Hyviä uutisia painonhallinnan kanssa kamppaileville! Lääkeyhtiö Novo Nordisk on tuonut paljon odotetun semaglutidia sisältävän lihavuuslääkkeensä, Wegovyn, Suomen markkinoille.

Aiemmin tätä tehokasta lääkettä on ollut saatavilla maassamme ainoastaan rinnakkaisjakelun kautta, mutta nyt se on vihdoin laa-

jalti apteekkien ulottuvilla.

Wegovy on suunniteltu tukemaan painonpudotusta ja painonhallintaa aikuisilla, kun sitä käytetään yhdessä terveellisen ruokavalion ja säännöllisen liikunnan kanssa. Lääkettä voidaan määrätä henkilöille, joilla on todettu lihavuus (painoindeksi vähintään 30 kg/m²) tai ylipainoa (painoindeksi vähintään 27 kg/m²), mikäli ylipainoon liittyy samanaikaisia terveysongelmia. Wegovy tarjoaa näin ollen uuden, toivottavasti monille merkittävän avun painonhallintaan.

Samalla Novo Nordiskilla on ilo kertoa, että toinen semaglutidia sisältävä valmiste, tyypin 2 diabeteksen hoitoon tarkoitettu Ozempic, on vihdoin pääsemässä eroon pitkään jatku-neista saatavuushäiriöistä. Yhtiön mukaan Ozempicin saatavuustilanne on tällä hetkellä hyvä, mikä helpottaa sekä lääkäreiden että potilaiden arkea.

Sekä Wegovy että Ozempic annostellaan kerran viikossa ihon alle pistoksena, ja annostusta nostetaan asteittain hoitajakson aikana.

Molemmat lääkkeet ovat reseptilääkkeitä, ja niiden käyttö edellyttää lääkärin arviointia ja ohjeistusta.

Wegovyn saapuminen Suomen apteekkeihin merkitsee tärkeää edistysaskelta lihavuuden hoitoon. Samanaikaisesti Ozempicin parempi saatavuus tuo helpotusta diabeteksen hoitoon. Nämä uutiset toivottavasti tuovat valoa ja uusia mahdollisuuksia monien suomalaisten terveyden edistämiseen. Lääkärilehti uutisoi asiasta ensimmäisenä.

UUTiset

KALASTUS

Kalastuskielto Vaasan edustalla ahventen kuturauhan turvaamiseksi

Vaasan edustalla lähes koko Eteläinen kaupunginselkä sekä sinne johtavat salmet ja Onkilahti rauhoitetaan jälleen kalastukselta ajankaksolla 20.4.–20.5.2025. ”

Kuukauden mittainen kalastuskielto ajoitetaan ahvenen kutuaikaan, ja sen tavoitteena on elvyttää viime vuosina heikentynyttä ahvenkanta. Kaupungin ja ELY-keskuksen asettama kielto koskee kaikkea kalastusta alueella.

Luonnonvarakeskus LUKE:n asiantuntijalausunnon mukaan Eteläinen kaupunginselkä on valtakunnallisesti erittäin tärkeä ahventen kutupaikka. Ahvensaaliit ovat kuitenkin heikentyneet merkittävästi viime vuosina, ja keskeisinä syinä pidetään liian voimakasta kalastusta kutuaikana sekä alueella runsasta merimetsojen määrää. Voimakas kevätkalastus näkyy ahvenkannan ikä- ja kokorakenteessa.

Tonttipäällikkö Christoffer Rönnlund toteaa, että kattavan asiantuntijalausunnon ja käytyjen keskusteluiden perusteella kalastuskiellolle on painavat perusteet. Kiellolla pyritään tasoittamaan kalastusta ympäri vuoden, mikä LUKE:n mukaan olisi todennäköisesti hyvä kehityssuunta ahvenkantojen hyödyntämisen kannalta.

Kalastuskieltoalue kattaa Vaasan kaupungin vesialueet Eteläisellä kaupunginselällä, sinne johtavat salmet sekä Onkilahden. Vaikka Eteläinen kaupunginselkä on vain osittain Vaasan kaupungin omistuksessa, myös Sundom Vattendelägarlag on kieltänyt kalastuksen omistamillaan alueilla, joten kielto on voimassa lähes koko selällä.

Kalastuskiellon lisäksi pyritään hillitsemään merimetsojen vaikutusta ahvenkantaan. Eteläisen Rannikko-Pohjanmaan kalatalousalue on saanut poikkeusluvan merimetsan munien öljyämiseen Juckasgrynnanin kohdalla, millä pyritään vähentämään poikastuotantoa ja rajoittamaan merimetsokantaa. Houkutellen yhteensä 16 293 osallistujaa. Lisäksi kirjaston digitaalkari tarjosi korvaamatonta apua asiakkaille digitaalisissa haasteissa ja laitteiden käytössä 4 054 kertaa.

On selvää, että Vaasan kirjastot kukoistavat tarjoten laajan valikoiman aineistoa sekä perinteisessä että digitaalisessa muodossa ja edistään vahvaa lukemisen kulttuuria erityisesti nuorimpien asukkaidensa keskuudessa. Digitaalinen vallankumous on täällä, ja vaasalaiset kirjastonkäyttäjät ottavat sen innolla vastaan!

MUSIIKKI

Seisovat aplodit Wasa Sinfonietalle – voitti arvostetun kulttuuripalkinnon

Iloiset sävyt kaikuvat Vaasan musiikkipiireissä! Monipuolinen harrastajaorkesteri Wasa Sinfonietta on äänestetty vakuuttavalla enemmistöllä ”Vaasan Vuoden kulttuuriteoksi 2024”.

Palkinto, joka juhlistaa vuosittain kaupungin kulttuurielämää merkittävästi rikastuttavaa työtä, on tunnustus orkesterin sitoutumisesta ja laajasta toiminnasta sen 95-vuotisjuhlavuonna.

Sitoutuneilta vaasalaisilta satoi peräti 68 ehdokkuutta, jotka nostivat esiin vaikuttavat 49 erilaisista kulttuuritoimijaa kaupungissa. Kulttuuritoimen asettama asiantuntijaraati valitsi kolme vahvaa ehdokasta lopulliseen yleisöäänestykseen. Siellä Wasa Sinfonietta osoittautui kansan suosikiksi ja vei kotiin arvostetun tittelin.

Kuluneen vuoden aikana Wasa Sinfonietta juhli ylpeänä 95-vuotista taivaltaan intensiivisellä konserttiohjelmalla ja useilla yhteistyöhankkeilla. Orkesteri, johon kuuluu noin 60 intohimoista kaikenikäistä harrastajamuusikkoa opiskelijoista eläkeläisiin, on osoittanut vuoden aikana vaikuttavaa laajuutta. Aktiivinen yhteistyö muiden vaasalaisen kulttuuritoimijoiden kanssa on entisestään vahvistanut kaupungin kulttuurisiteitä.

Tilikauden 2024 inspiroiva teema ”Musiikki kuuluu kaikille”, joka läpäisi orkesterin monet aloitteet. Kohokohtia ovat koskettava hyväntekeväisyyskonsertti Ukrainan

hyväksi Kolminaisuuden kirkossa, arvostetut esitykset erilaisissa palvelutaloissa, mukaansatempaava osallistuminen Strömsön avoimien ovien tilaisuuteen ja tärkeä rooli kapellimestarikurssien harjoitusorkesterina. Syksyllä orkesteri tarjosi tunnelmallisia James Bond-konsertteja yhdessä Kurikan soitto-kunnan kanssa, ja vuosi huipentui yhteiseen ja tunnelmalliseen joulukonserttiin ”Oi Saavu Rauhan Juhla” yhdessä kuorojen Sekakuoro Sirpaleet ja Vaasan Ylioppilaskuoro kanssa.

Wasa Sinfoniettan konsertit keräsivät vuoden aikana yli 3 000 kävijää, ja toiminta tavoitti kymmeniä tuhansia kiinnostuneita myös sosiaalisen median kautta. Myös orkesterin kansainvälinen luonne on merkittävä, sillä jäseniä on peräti kahdeksasta eri maasta.

Kuudetta kertaa jaettava Vaasan Vuoden kulttuuriteko -palkinto koostuu 2 000 euron suuruisesta palkintosummasta. Kunniallisen palkintoseremonian toimitti kulttuuri- ja kirjastojohtaja Sanna Bondas. Palkinto on ansaittu tunnustus Wasa Sinfoniettan merkittävästä panoksesta Vaasan rikkaaseen kulttuurielämään ja kyvystä levittää musiikin iloa laajalle yleisölle

Kuva: Tarja Hautamäki, Tarja Huntus ja Valtteri Virtanen Wasa Sinfonietasta sekä kulttuuri- ja kirjastonjohtaja Sanna Bondas. Kuva: Jouko Keto.

UUTISET

VÖYRI

Presidenttipari vieraili Vöyrissä ja tapasi tulevan voittajan Baselissa

Kuvat: Emmi Syrjäniemi / Tasavallan presidentin kanslia

UUTISET

STORMOSSEN

Stormossen avaa kesäpisteet 1.5.2025 – helpompi jätteiden lajittelu vapaa-ajan asukkaille

Jätehuollon edelläkävijä tarjoaa kesäajan keräyspalvelut sekajätteelle ja biojätteelle – suuret määrät kuljetetaan hyötykäyttöön ilman lisäkustannuksia

1.5.2025 alkaen Stormossenin kesäpisteet avaavat ovensa taas vapaa-ajan asukkaiden jätteiden vastaanotossa. Keräyspisteet sekajätteelle (ent. poltettava jäte) ja biojätteelle ovat käytössä 1.5.–30.9. välisenä aikana, tarjoten kätevän ratkaisun kesäasukkaille ja mökkiläisille.

Mitä kesäpisteissä voi tehdä? Sekajäte ja biojäte – Lajittele jätteesi helposti kesäpisteisiin

in

Suuret määrät ja isokokoiset jätteet – Kuljetamme ne hyötykäyttöasemalle ilman lisäkustannuksia

Vain perusmaksun maksajille – Palvelu on tarkoitettu niille, jotka maksavat vapaa-ajan asuntojen perusmaksua (ent. ekomaksu)

Stormossen, joka on Suomen ensimmäinen jätehuoltoyhtiö, on suunnitellut pisteiden sijainnit yhdessä omistajakuntiansa kanssa. Tämä takaa palvelun käytännöllisyyden ja laajan saatavuuden. W

SKYPE

Skype eläköityy huomenna, mutta meillä om WhatsApp.

Erään aikakauden loppu, kun Skype vetäytyy, mutta uusi viestintäjättiläinen nousee.

Vuosikymmenten jälkeen, jona Skype on yhdistänyt ystäviä, perheitä ja työkavereita ympäri maailman, palvelu sulkeutuu virallisesti huomenna – ja legendaarinen digitaalisen viestinnän luku päättyy. Mutta älä huoli, sillä vaikka Microsoft keskittyy Teamsiin, toinen jätti on valmiina täyttämään tyhjiön: WhatsApp (tai kuten me sitä kutsummekin, Whats'up!).

Mitä Skype-käyttäjille tapahtuu?

Toukokuusta 2025 alkaen Skype ei enää ole käytössä, ja miljoonien käyttäjien on siirryttävä Microsoft Teams Freeen, jonne heidän chatinsa ja yhteystietonsa siirtyvät automaattisesti. Mutta eivät kaikki ole innostuneita vaihdosta.

”Teams on hyvä työhön, mutta se ei ole sama kuin Skype henkilökohtaisiin puheluihin,” sanoo pitkäaikainen käyttäjä Maria Gonzalez. ”Olen jo siirtänyt suurimman osan videopuheluistani WhatsAppiin – se on vain helpompaa.”

Whats'up nousee

Skypen lopetettua toimintansa WhatsApp on nousemassa suosituimmaksi vaihtoehdoksi saumatomille viesteille, äänipuheluille ja videopuheluille – erityisesti alustariippumattoman luotettavuutensa ja päästä-päähän -salauksensa ansiosta.

Ei pakkomuuttoa – Toisin kuin Skypen siirtyminen Teamsiin, WhatsApp pysyy itsenäisenä.

Ei maksullisia ominaisuuksia – Ilmaisia kansainvälisiä puheluita ja viestejä, ei luottorajoja.

Valtava käyttäjäkunta – Yli 2 miljardia käyttäjää luottaa siihen päivittäin.

Entä Skype-numerot ja maksulliset ominaisuudet?

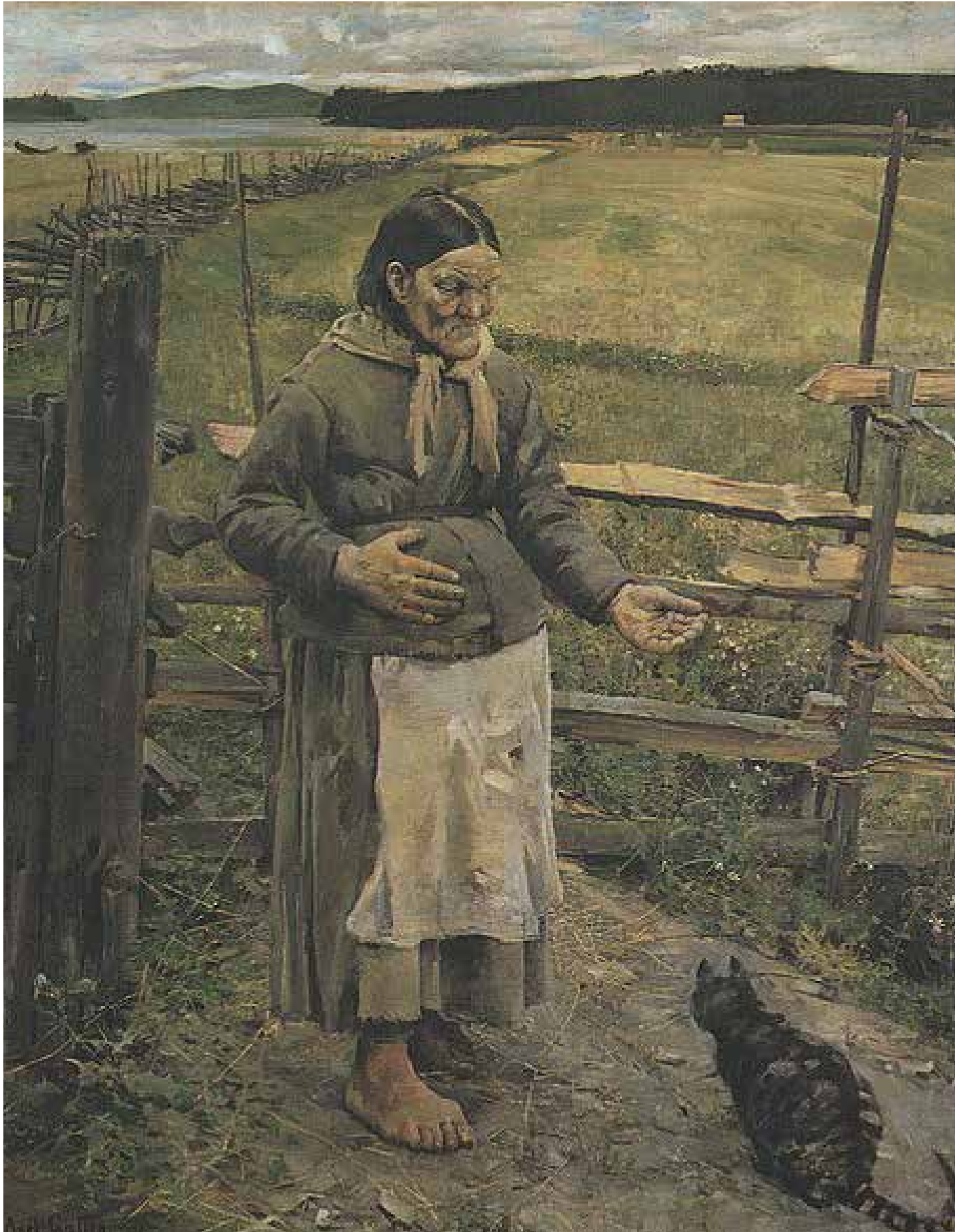
Skypen maksulliset ominaisuudet, kuten Skype Credit ja kansainvälisten puheluiden tilaukset, ovat jo poistuneet uusilta käyttäjiltä. Nykyiset tilaukset uusiutuvat automaattisesti huhtikuuhun 2025 asti. Jos sinulla on Skype-numero, sinun on siirrettävä se toiseen operaattoriin – tai voit käyttää sitä suoraan WhatsAppissa, joka tukee numerollisia puheluita.

Viestinnän tulevaisuus

Kun Microsoft pakottaa Teamsin Skypen korvaajaksi, monet käyttäjät kääntyvät muiden alustojen puoleen. WhatsApp, Signal ja Telegram hallitsevat jo henkilökohtaista viestintää, kun Teams keskittyy yrityskäyttöön.

”Skype oli mullistava, mutta aika etenee,” sanoo teknologiasta tiedottava David Chen. ”Nykyään käyttäjät haluavat yksinkertaisuutta, yksityisyyttä ja luotettavuutta – ja WhatsApp tarjoaa juuri sen.”

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Akseli Gallen-Kallela - Old Woman and a Cat (1885)

TAPAHTUMAT

TIKANOJA

VUODEN TAIDETAPAHTUMA

Mestarillisen luonto- ja henkilökuvaaja Eero Järnefeltin (1863–1937) koko uraa käsittävä näyttely nähdään 25.5.2025 asti Tikanojan taidekodissa - eli vielä hyvin ehtii.

Vaasaan Järnefelt kytkeytyy siten, että hänen isänsä Alexander toimi Vaasan läänin kuvernöörinä vuosina 1888–1894. Alexander asui Rantakadulla ja perhe vuokrasi kesäpaikakseen Tottesundin kartanon Maksamaalta kesiksi 1891–1892. Eero Järnefeltin sisar Aino avioitui siellä Jean Sibeliuksen kanssa.

Näyttelyn on kuratoinut Ateneumin intendentti Timo Huusko ja näyttelyn Tikanojan taidekotiin on tuottanut Ateneum taidemuseo / Kansallisgalleria yhteistyössä

Vaasan museoiden kanssa.

DIANDRA ÄITIENPÄIVÄKONSERTTI

11.5.2025 klo 17.00

Romeo

Pitkäkatu 53, 65100 Vaasa

Vaasan kaupunginteatteri

<https://www.vaasankaupunginteatteri.fi/>

WASA SINFONIETTA

Vaasan kaupungintalo 18.5. klo 14.00

Pelastakaa Puut -hyväntekeväisyyskonsertti

Pelastakaa Puut -hyväntekeväisyyskonsertin tuotto annetaan Vaasan kaupunginpuutarhalle puiden ostamista varten ympäristötekona Vaasan kaupungin leikkipuistoihin ja päiväkotien pihuille vaasalaislasten iloksi.

<https://wasasinfonietta.net/>

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI

22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ELLY SIGFRIDIN TORI

Kevätmarkkinat

16.5.2025 klo 15.00 – 19.00

Mustasaarentie 65610, Korsholm

Mustasaaren kuntakehitys-0444240300johanna.langs-

kog@korsholm.fi

<https://korsholm.fi/utveckling>

ILTAMUSIIKKI

Vaasan kirkossa – nauti klassisen kesäillan tunnelmasta

Tunnelmoi kesäillat korkeatasoisen musiikin merkeissä Vaasan kirkossa. Evankelis-luterilaiset seurakunnat tarjoavat jälleen kerran maksuttomia klassisen musiikin konsertteja, jotka ovat jo vuosien saatossa vakiinnuttaneet asemansa kaupungin kesäohjelman helmenä.

Klassista iltamusiikkia keski- viikkoisin 4.6.25 lähtien klo 19.30

4.6. Kamarikuoro Canticum Maris.

11.6. Serene Erhie, sopraano ja Anna Roos, piano.

18.6. Monica Heikius, sopraano ja Karolin Wargh, urut.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajan-

kohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkaudesta, sinnikkyydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa,

kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

AMOX REX Helsinki

12.6.25

VAPAA pääsy

www.amorex.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottori-tehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKIJUHLAT

23.7.–30.7.2025

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa. Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemana on ”Sillat” ja alateemana ”Kuljetaan yhdessä”.

Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta.

Tapahtuma kokoa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekojärjestelmistä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa

Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus

Gerbyntie 18

65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ

14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas tämän vuoden Taiteiden yössä”

<https://www.vaasa.fi/koeja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

RITZ

25.7.25 klo 19

MARI PALO – TANGO

Yksi Suomen halutuimmista sopraanoista sukeltaa tangin maailmaan.

Korsholman musiikkijuhlat

VAASAN KAUPUNGINTALO

27.7.25

KONSERTTI ROYAL

Amélie lähtee Belgradiin ystävineen

Korsholman musiikkijuhlat

KOKKOLAN SUUSKAMARI-KOKKOLAN SYYSKAMARI

Elokuu 2025 & 2026

www.kokkolansyyskamari.com

KÄLKKÄBRA Kokkolan Oopperajuhlat

14-16.11.25

”Ihmislähtöisille ja oopperaa oopperan vuoksi”

www.kpkamariooppera.fi

RUSK

18-22.11.2025

Kamarimusiikkia Pietarsaaresta

Taiteellinen johtaja

Anna-Maria Helsing

Vuoden säveltäjä

Dobrikna Tabakova

PRESIDENTTI

SOTAVETERAANIT

Tasavallan presidentin juhlapuhe Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlassa Hämeenlinnassa 27.4.2025

Tasavallan presidentti Alexander Stubb osallistui Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlaan Hämeenlinnassa 27.4.2025 Kuva: Urho Högman / Tasavallan presidentin kanslia

Kunnioitetut sotiemme veteraanit miehet ja naiset, arvoisat sotasukupolvien edustajat, hyvä juhlayleisö,

Maassamme on vallinnut rauhan aika 80 vuoden ajan. Siirryimme rauhanaikaan 27. huhtikuuta 1945, kun viimeiset saksalaisyksiköt poistuivat Kilpisjärveltä Norjan puolelle. Aseet olivat vaienneet Lapissa kahta päivää aikaisemmin.

Lapin sota oli viimeinen sota-ponnistus raskaiden sotavuosien jälkeen puolustuslaitokselle ja pohjoisen Suomen asukkaille. Nuori tasavaltamme oli sotinut jo vuosikausia periviholliseksi koettua Neuvostoliittoa vastaan. Takana olivat talvisodan ja jatkosodan menetykset.

Rintamalla palvelleet nuorukaiset olivat ehtineet varttua aikuisiksi kaukana läheisistään

ja rakkaistaan. Tuskin kukaan halusi tuolloin lähteä jatkamaan sotataivalta Neuvostoliiton käskystä. Mutta suomalaiset tekivät mitä piti – ahtaassa tilanteessa.

Saksalaisten harjoittama poltetun maan taktiikka oli iso yllätys entiselle aseveljelle. Rovaniemellä suomalaissotilaita vastassa oli vain raunioita. Eikä Rovaniemen tuho ollut ainoa. Saman kohtalon kokivat esimerkiksi Sodankylä, Kolari ja Salla.

Vaikeissakin muistoissa on kansakunnallemme erityinen rauhanviesti. Se opettaa meille, että sodassa kaikki häviävät. Sota on uuvuttavaa, se jättää arvet vuosikymmentenkin päähän. Sotavuodet eivät erotelleet siviiliä tai sotilasta. Kaikki menettivät jotain.

Hyvät kuulijat,

Lapin sodan päätyttyä lähes kuuden vuoden mittainen kan-

sakuntamme sodan taival päättyi.

Suomi kesti koettelemukset ja säilytti kaikkein tärkeimmän, itsenäisyyden. Rauhan hinta oli kallis. Rauha on kuitenkin aina tavoittelemisen arvoinen. Jos rauhasta ei puhuta, sitä ei koskaan saavuteta.

Venäjän jatkaessa hyökkäystä Ukrainaan jo neljättä vuotta, meidän on jatkettava ponnisteluja rauhan eteen. Me suomalaiset ymmärrämme Ukrainan vaikeaa tilannetta hyvin oman historiamme kautta. Tukea Ukrainalle jatkamme niin kauan kuin he apua tarvitsevat. Samalla vankkumattomasti tuemme Ukrainaa yhdessä liittolaistamme kanssa kohti rauhaa. Kunnioittaen maan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta.

Arvoisat sotiemme veteraanit, hyvä veteraanisukupolvi,

Te tiedätte rauhan arvon. Emme seisoi tässä tänään ilman teidän ponnisteluitanne. Maamme jälleenrakennus ja karjalaisten asuttaminen vaativat valtavan määrän työtä.

Ei ollut mitenkään itsestään selvää, että Suomi nousisi sotien jälkeen pohjoismaiseksi hyvinvointivaltioksi.

Sodan keskellä moni teistä veteraaneista haaveili rauhallisesta elämästä. Niin itsellenne kuin lapsillenne. Sen saitte. Ja rakensitte meille menestyvän, turvallisen ja vakaan isänmaan, josta ette ehkä uskaltaneet edes itse unelmoida.

Kiitollisena kaikesta tekemästänne työstä isänmaan eteen toivotan teille kaikille mitä parhainta vointia ja hyvää veteraanipäivää. Kiitos kaikesta.

TERVEELLINEN RUOKAVALIO

Korkeampi rypsi-, soija- ja oliiviöljyn käyttö on hyväksi, mutta voi ei!

Uusi tutkimus yhdistää voin korkeampaan kuolleisuuteen, kun kasviperaiset öljyt vähentävät riskiä

Uusi mullistava tutkimus, joka julkaistiin JAMA Internal Medicine -lehdessä, osoittaa, että korkeampi kasviperaisten öljyjen – kuten rypsi-, soija- ja oliiviöljyn – käyttö liittyy alhaisempaan kuolleisuuteen, kun taas voin suuri käyttö lisää kuolleisuuden riskiä. Harvardin T.H. Chan School of Public Healthin tutkijoiden, johtajanaan tohtori Dong D. Wang, tekemä tutkimus tarjoaa vahvoja todisteita siitä, että voin korvaaminen terveellisillä kasviperaisilla rasvoilla voi parantaa merkittävästi elinikää.

Tutkimuksen keskeiset löydökset

Tutkimus analysoi ravitsemustietoja 221 054 osallistujalta kolmessa suuressa amerikkalaisessa kohorttitutkimuksessa (Nurses' Health Study, Nurses'

Health Study II ja Health Professionals Follow-up Study) ja seurasi heidän terveyttään jopa 33 vuoden ajan. Keskeisimmät havainnot olivat:

Voi lisää kuolleisuuden riskiä: Eniten voita käyttäneillä oli 15 % korkeampi kokonaiskuolleisuuden riski verrattuna vähiten voita käyttäneisiin. Voi liittyi myös 12 % korkeampaan syöpäkuolleisuuden riskiin.

Kasviperaiset öljyt vähentävät kuolleisuutta: Korkeampi rypsi-, soija- ja oliiviöljyn käyttö liittyi 16 % alhaisempaan kokonaiskuolleisuuteen, 11 % alhaisempaan syöpäkuolleisuuteen ja 6 % alhaisempaan sydän- ja verisuonitautikuolleisuuteen.

Voin korvaaminen kasviperaisilla öljyillä tuo merkittäviä terveyshyötyjä: Vain 10 gramman voin korvaaminen päivässä (noin kaksi teelusikallista) vastaavalla määrällä kasviperaisia öljyjä arvioitiin vähentävän

kokonaiskuolleisuutta 17 % ja syöpäkuolleisuutta 17 %.

Miksi kasviperaiset öljyt ovat terveellisempiä?

Toisin kuin voi, joka on runsaasti tyydyttyneitä rasvoja, kasviperaiset öljyt sisältävät kertatyydyttymättömiä ja monityyydyttymättömiä rasvoja, jotka ovat osoittautuneet hyväksi sydämelle, vähentävän tulehduksia ja alentavan kroonisten sairauksien riskiä.

Oliiviöljy (runsaasti kertatyydyttymättömiä rasvoja) on pitkään liitetty Välimeren ruokavalioiden terveyshyötyihin.

Soija- ja rypsiöljyt sisältävät omega-3-rasvahappoja, jotka voivat suojata syöpää ja sydäntauteja vastaan.

Asiantuntijoiden suositukset

Tohtori Walter Willett, tutkimuksen vanhempi tekijä ja professori epidemiologiassa ja ravitsemustieteessä Harvardissa,

korosti:

”Tämä tutkimus vahvistaa terveellisempien rasvojen valinnan tärkeyttä. Voin korvaaminen kasviperaisilla öljyillä, kuten oliivi-, soija- tai rypsiöljyillä, on yksinkertainen muutos ruokavaliosta, jolla voi olla merkittävä positiivinen vaikutus pitkän aikavälin terveyteen ja elinikään.”

Tulokset tukevat nykyisiä ravitsemussuosituksia, joissa suositellaan tyydyttyneiden rasvojen (kuten voin) korvaamista tyydyttymättömillä rasvoilla (kuten kasviperaisilla öljyillä). Pienetkin muutokset – kuten oliiviöljyn käyttö paistamiseen voin sijaan – voivat ajan myötä tuottaa merkittäviä terveyshyötyjä.

Lähde:

Zhang Y, Chadaideh KS, Li Y, jne. ”Butter and Plant-Based Oils Intake and Mortality.” JAMA Intern Med. Julkaistu verkossa 6.3.2025. doi:10.1001/jamainternmed.2025.0205

ILMASTONMUUTOS

KUUMAT KESÄT

THL varoittaa – tulevat helteet ovat vaarallisia senioreille: Hellehaittojen torjuntaan kannattaa varautua ajoissa koko maassa

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on nostanut esiin vakavan huolen tulevien kesien helleaaltojen terveysvaikutuksista, erityisesti ikääntyneiden ja pitkäaikaissairaiden kohdalla. Ilmastolämpenemisen myötä Suomessa odotetaan yhä useammin esiintyviä pitkittyneitä ja tukalia hellejaksoja, jotka voivat pahimmillaan johtaa satoihin ylimääräisiin sairaalahoitojaksoihin ja ennenaikaisiin kuolemiin.

Siksi THL korostaa, että hyvinvointialueiden ja kuntien on nyt aika herätä ja ryhtyä konkreettisiin toimiin hellehaittojen torjumiseksi hyvissä ajoin ennen kesäkautta.

Vaikka aurinkoinen sää mielletään usein pelkästään positiivisena asiana, pitkäaikainen ja voimakas kuumuus on todellinen terveysriski. Erityisen alttiita vakaville terveyshaittoille ovat yli 65-vuotiaat sekä henkilöt, joilla on jo ennestään pitkäaikaissairauksia. Myös vauvat ja pienet lapset, raskeana olevat ja kuumissa olosuhteissa fyysisesti raskasta työtä tekevät kuuluvat riskiryhmiin. Onkin elintärkeää, että yhteiskunta kokonaisuudessaan ymmärtää helteen potentiaaliset vaarat ja ryhtyy ennaltaehkäiseviin toimiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon varautuminen on avainasemassa THL:n mukaan suuri osa helleaaltoista johtuvista kuolemista tapahtuu juuri sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla, joissa hoidetaan kuumuudelle kaikkein herkkävointisimpia ihmisiä. Tämän vuoksi hoitolaitoksissa ja ympärivuorokautisen hoivan yksi-

köissä on välttämätöntä kartoittaa ne riskit, joita kuumaa sää voi aiheuttaa niin potilaille, asukkaille, työntekijöille kuin koko toiminnallekin. On myös ensiarvoisen tärkeää laatia henkilökunnalle selkeät ja kirjalliset ohjeet siitä, miten helteen haittoja voidaan tehokkaasti ehkäistä.

Yksi keskeinen toimenpide on toimitilojen yllälämpenemisen estäminen. Asiantuntija Virpi Kollanus THL:stä painottaa, että passiiviset viilennyskeinot, kuten ikkunoiden aurinkosuojaus ja tilojen tuuletus öisin, eivät välttämättä riitä. Tällöin sairaaloissa ja hoivayksiköissä tulisi pyrkiä koneelliseen jäähdytykseen, jotta herkkimmät potilaat ja asukkaat voidaan suojata liialliselta kuumuudelta.

Varautuminen ei saa rajoittua ainoastaan suljettuihin tiloihin. Myös sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluissa ja päivätyksessä on syytä olla valmiudessa hellejaksojen aiheuttamaan potentiaaliseen kuormitukseen. Avopalveluiden asiakkaita on tärkeää ohjeistaa hyvissä ajoin hellehaittojen ehkäisyssä, jotta he osaavat suojautua kuumuudelta omissa kodeissaan.

Kuntien rooli hellehaittojen ehkäisyssä

Myös kunnilla on merkittävä rooli hellehaittojen ehkäisyssä, erityisesti kaupunkiympäristöjen suunnittelun ja päiväkotien sekä koulujen toiminnan kautta. On ensiarvoisen tärkeää ehkäistä toimitilojen yllälämpenemistä ja sopeutua kuumuuteen juuri näissä lapsille ja nuorille tärkeissä ympäristöissä.

Kollanus korostaa, että päiväkodeissa ja kouluissa on jo ennakoon mietittävä turvalliset toimintakäytännöt helteellä ja laadittava niistä kirjalliset ohjeet henkilökunnalle. Tämä varmistaa, että lapset ja

nuoret voivat viettää kesäpäiviä turvallisesti ja terveellisesti.

Lisäksi kuntien tulisi panostaa ulkoilualueiden suunnitteluun siten, että niille luodaan riittävästi varjoisia alueita erilaisten rakenteiden, aurinkosuojien ja kasvillisuuden avulla. Tämä mahdollistaa ulkoilun myös kuumimpina päivinä ilman liiallista altistumista auringolle.

Työturvallisuus ja viranomaisvalvonta

Hellehaittojen ehkäisy ja asianmukainen aurinkosuojaus ovat tärkeitä myös työturvallisuuden näkökulmasta, erityisesti ulkotöissä.

Työnantajien on varmistettava, että työntekijöillä on riittävät suojautumismahdollisuudet kuumuutta vastaan.

Valvira on omassa ohjauksessaan korostanut, että terveysdensuojeluviranomaisten tulisi helleaaltojen aikana valvoa erityisen tarkasti lämpöolosuhteita sosiaalihuollon ympärivuorokautisen hoivan yksiköissä, päiväkodeissa, kouluissa ja asunnoissa. Tämä varmistaa, että riskiryhmät elävät ja oleskelevat terveellisissä ja turvallisissa olosuhteissa myös kuumalla säällä.

Pitkäaikaiset ratkaisut kaupunkiympäristön suunnittelussa Pidemmällä aikavälillä kunnat voivat merkittävästi torjua hellehaittoja strategisella kaupunkiympäristön suunnittelulla. Viher- ja vesirakentaminen, auringonsäteilyä heijastavat pintamateriaalit, varjostavat rakenteet sekä kaupunkiympäristön tuulettumista edistävät ratkaisut ovat kaikki tärkeitä keinoja sopeutua muuttuvaan ilmastoon ja sen tuomiin haasteisiin.

Kansallinen toimintasuunnitelma valmisteilla

Ilmastolämpeneminen ja väestön ikääntyminen yhdessä lisäävät helteen terveyshaittojen riskiä Suomessa merkittävästi jo lähivuosikymmeninä. Tämän vuoksi yhteiskunnan varautumisen tarve kasvaa jatkuvasti. Haittojen ehkäisy edellyttää suunnitelmallisia ja nopeita toimia, ja pidemmällä aikavälillä on pyrittävä erityisesti rakennusten yllälämpenemisen ehkäisyyn.

Sosiaali- ja terveysministeriö onkin asettanut helmikuussa työryhmän, jonka tehtävänä on laatia kansallinen toimintasuunnitelma helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi Suomessa. Työryhmän puheenjohtajana toimiva Virpi Kollanus kertoo, että toimintasuunnitelman tavoitteena on selkeyttää eri toimijoiden rooleja ja vastuita hellevarautumisessa sekä ohjata varautumisen toimeenpanoa hyvinvointialueilla ja kunnissa.

Keväällä 2026 julkaistavaan toimintasuunnitelmaan osallistuu asiantuntijoita kaikilta hellevarautumisen kannalta keskeisiltä toimialoilta. Tämä laaja-alainen yhteistyö on välttämätöntä, jotta Suomi voi tehokkaasti suojata kansalaisiaan tulevien helleaaltojen terveysvaaroilta. Onkin ensiarvoisen tärkeää, että kaikki tahot – niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla – ottavat THL:n varoituksen vakavasti ja ryhtyvät ripeisiin toimiin hellehaittojen torjumiseksi. Aika varautua on nyt.

bution 2.0 Generic license.:

ILMASTOTYÖ

VAASA

Vaasa kutsuu yrityksiä ja yhteisöjä mukaan ilmastotyöhön

Vaasan kaupunki käynnistää uuden aloitteen vauhdittaakseen siirtymistä kohti hiilineutraalia tulevaisuutta. Vaasa Climate Commitment -hankkeen kautta alueen yrityksiä ja organisaatioita haastetaan tekemään konkreettisia tekoja kestävän kehityksen edistämiseksi ja osoittamaan sitoutumistaan ilmastotyöhön.

Tavoitteena on rakentaa tiivistä yhteistyötä, jossa jokainen kumppani asettaa omat ilmastotavoitteensa, raportoi avoimesti edistymisestään ja kannustaa muita mukaan. Mukaan on jo liittynyt useita merkittäviä toimijoita, kuten Westenergy, Danfoss, Wärtsilä, VEO, Vaasan satama, Stormossen ja Visit Vaasa.

– Tervetulleita ovat sekä edelläkävijät että ne, jotka

vasta aloittavat ilmastotyönsä. Yhdessä voimme saada aikaan todellista vaikutusta, sanoo Vaasan kaupungin ilmastoasiantuntija Johanna Punkari.

Osallistujia kannustetaan toteuttamaan käytännön ilmastotoimia, kuten tehostamaan kierrätystä, edistämään kiertotaloutta, parantamaan energiatehokkuutta ja kehittämään vastuullisuusraportointia. Jokainen teko, oli se pieni tai suuri, vie kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Organisaatiot voivat ilmoittautua mukaan kaupungin verkkosivujen kautta tai ottamalla yhteyttä projektipäällikkö Hanna Malkamäkeen (VASEK) tai Johanna Punkariin (Vaasan kaupunki).

– Mukaan pääsee helposti, ja jokainen toimenpide vie meitä lähemmäs kestävämpää Vaasaa, rohkaisee Malkamäki.

Verkostoitumista ja opiskelijatukea

Aloitteen takana ovat VASEK, Vaasan yliopisto ja Vaasan ammattikorkeakoulu (VAMK). Opiskelijat tarjoavat tuoretta asiantuntemusta tukemalla yrityksiä ilmastotavoitteiden asettamisessa ja kehittämisessä erilaisten projekti- ja opinnäytetöiden kautta.

– Tämä on opiskelijoille arvokas mahdollisuus saada käytännön kokemusta ja yrityksille konkreettista apua ilmastotyöhön, kertoo Mirja Andersson, lehtori VAMKista.

Vaasan yliopiston tutkimusjohtaja Taina Tukiainen korostaa tietopohjaisten menetelmien merkitystä:

– Tutkimme, kuinka ilmastobudjetointi ja sopimusperustaiset mallit voivat edistää tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia ratkaisuja. Yhdessä

tieteen ja yhteistyön avulla rakennamme kestävämpää tulevaisuutta Vaasassa.

Yhteinen tavoite hiilineutraaliudesta

Vaasa tavoittelee hiilineutraaliutta vielä tämän vuosikymmenen aikana. Päämäärän saavuttaminen edellyttää yritysten, asukkaiden ja muiden toimijoiden yhteisiä ponnistuksia. Suurimmat päästöt aiheutuvat liikenteestä, lämmityksestä, sähkönkulutuksesta ja jätehuollosta – ja näihin vaikutetaan arakisilla valinnoilla.

Vaasa kehittää yritysten toimintaympäristöä jatkuvassa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Alueen vahva energiateknologiaklusteri on esimerkki ekosysteemipohjaisesta yhteistyöstä, joka edistää kestävä kehitystä ja vahvistaa elinkeinoelämän kilpailukykyä.

– Yhdessä rakennamme vihreämmän ja vahvemman tulevaisuuden, Johanna Punkari summaa.

Lähde: Vaasa.fi

LIIKENNE

VAASA

Vaasa panostaa aktiiviseen liikkumiseen: Kattavat toimet luovat sujuvampia ja turvallisempia kävely- ja pyöräteitä

Kuva: Vaasan kaupunki/Mikael Matikainen

Vaasan kaupunki jatkaa määrätietoista työtään muuttaakseen kaupungin entistä saavutettavammaksi, turvallisemmaksi ja houkuttelevammaksi kaikille, jotka liikkuvat kävelen tai pyörällä.

Tämän vuoden kunnianhimoisen suunnitelma kattaa sekä uusia uraauurtavia hankkeita että olemassa olevan infrastruktuurin perusteellisia parannuksia, mikä selvästi osoittaa kaupungin sitoutumisen kestäväan ja aktiiviseen liikkumiseen. Kävely- ja pyöräteiden osuus on 13 prosenttia kaupungin kaikista yhdyskuntateknisistä investoinneista, mikä alleviivaa niiden tärkeyttä kaupunkikehityksessä.

Tämän vuoden ainoa täysin uusi kohde on Kronvikintien pyörätie. Tämä hanke, jonka kokonaisbudjetti on 1,6 miljoonaa euroa, josta vuodelle 2025 on kohdennettu 400 000 euroa, täydentää tärkeän lenkin kaupungin pyörätieverkostossa. Kun osuus valmistuu uudella as-

falttipäällysteellään ja hyvin suunnitelluilla viheralueillaan, koko reitti tarjoaa turvallisen ja miellyttävän kulkuväylän pyöräilijöille.

Uuden hankkeen rinnalla Roparnäsintien pyörätie kokee laajan ja tarpeellisen parannuksen. Routavaurioista kärsineillä osuuksilla uusitaan pohjakerrokset, ja loput pyörätiestä päällystetään uudella, sileällä asfaltilla. Tämä kaksivuotinen projekti, jonka kokonaiskustannus on noin 900 000 euroa, josta tänä vuonna investoidaan noin 500 000 euroa, parantaa huomattavasti tämän tärkeän pyöräreitin tasoa ja turvallisuutta.

Laajempia uudistuksia suunnitellaan myös Teirinkadun katu ympäristöön. Täällä ei ainoastaan uusita katujen rakenteita ja sadevesiviemäreitä perusteellisesti, vaan myös pysäköintijärjestelyt organisoidaan uudelleen selkeästi jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden olosuhteita parantaen. Tämän kattavan kunnostuksen arvioidaan maksavan 800 000 euroa, ja se edistää harmonisempaa ja toimivampaa kaupunkiympäristöä.

Erityinen hanke on Metvikenin paperisillan uudelleenrakenta-

minen. Nykyinen silta on todettu huonokuntoiseksi ja lisäksi liian kapeaksi jalankulkijoille ja pyöräilijöille turvalliseen kulkemiseen. Siksi kaupunki on päättänyt purkaa vanhan rakenteen ja rakentaa tilalle uuden, leveämmän ja turvallisemmän sillan. Tämän hankkeen rakennustyöt, joiden budjetti on 250 000 euroa, josta puolet katetaan valtionavustuksella, kilpailutetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaan ratkaisun varmistamiseksi.

Vaasan kaupungin innovatiivinen yhteistyömalli, pyöräilyallianssi, tuottaa edelleen positiivisia tuloksia. Tiiviillä yhteistyöllä kaupungin, suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden välillä on allianssin kahden toimintavuoden aikana saatu toteutettua hankkeita kustannustehokkaasti ja korkealla laadulla. Loistava esimerkki on Sandögatanin uudistus, joka muutti kadun houkuttelevaksi ympäristöksi sekä jalankulkijoille että pyöräilijöille huomattavasti alkuperäistä arviota edullisemmin. Projektipäällikkö Samuli Huusko korostaa, että Sandögatanin neliömetrihinta oli 173 euroa, mikä on selvästi alle alkuperäisen, indeksoidun 195 euron neliömetrihinnan. Lisäksi

kaupunki sai noin 900 000 euron valtionavustuksen tähän onnistuneeseen projektiin. Huusko oikaisee myös virheellisiä mediatiedotteita kustannuksista ja selvittää, että pyörätien metrihinta oli todellisuudessa vain murto-osa väitetyistä.

Vaikka pyöräilyallianssi ei tänä vuonna toteutakaan täysin uusia rakennushankkeita, tärkeä suunnittelu- ja kunnossapitotyö jatkuu. Tämän vuoden suunnitellut parannukset ovat hieman suppeampia, eikä kaikissa yksityiskohdissa tavoitella äärimmäisen korkeaa laatutasoa. Esimerkiksi Teirinkadun parannukseen varattua summaa on pienennetty 20 prosentilla, mikä saat- taa näkyä pintojen viimeistelyssä.

Vaasan panostukset kävely- ja pyöräilyinfrastruktuuriin ovat jo tuottaneet selkeitä tuloksia. Kävely- ja pyöräteiden tehostettu talvikunnossapito on saanut paljon kiitosta, jopa valtakunnallisesti. Käyttäjätyytyväisyys on noussut huomattavasti korkean talvikunnossapidon ansiosta, lukemasta 2,98 nykyiseen 4,32:een (asteikolla 1–5).

Lähde: Vaasan kaupunki

LUONTO

Pikkurosvokki, taigaristikki ja kaarnakät-kökki – Suomen hämähäkit saivat uudet suomenkieliset nimet

Suomen hämähäkkityöryhmä on yhdessä hämähäkkiharrastajien kanssa luonut suomenkieliset nimet kaikille Suomessa esiintyville hämähäkkilajeille. Yhteensä uuden virallisen nimen sai 644 laji, sekä muutama naapurimaissa esiintyvä hämähäkkilaji.

Suomen hämähäkkien uudistetut nimet löytyvät Suomen lajitietokeskuksen laji.fi-tietokannasta.

Uusi nimistö helpottaa lajihavaintojen tekoa, kun tutkijat, harrastajat ja esimerkiksi koululaiset voivat viitata kaikkiin hämähäkkilajeihin helpoilla nimillä. Aiemmin moniin lajeihin on voinut viitata vain latinan-

kielillä tieteellisillä nimillä.

Tutuilla lajeilla, kuten vaikka kasveilla, nisäkkäillä, kaloilla ja päiväperhosilla on ollut suomenkieliset nimet jo kaukaa historiasta asti.

– Vähemmän tutuilta ja joidenkin mielestä ehkä pelottavilta tai ällöttäviltä ötököiltä, kuten hämähäkeiltä, suomenkieliset nimet taas ovat puuttuneet lähes kokonaan, mikä on melkoisesti haitannut hämähäkkien harrastamista ja tutkimista. Latinan-kielisiä tieteellisiä lajinimiä on ollut vaikea muistaa ja monet hämähäkki- ja hyönteisharrastajat ovatkin keksineet omia helpommin muistettavia lempinimiä näkemilleen otuksille. Yhtenäiselle nimistölle on siis ollut suuri tarve, kertoo hämähäkkityöryhmän sihteerinä toimiva tutkija Riikka Elo Turun yliopiston biodiversiteetti-yksiköstä.

Alle sadalla hämähäkkilajilla oli suomenkielinen nimi entuudestaan

Toive hämähäkkien nimistöuudistukselle on lähtenyt aktiivisilta harrastajilta. Nimistön taustalla on etenkin Markku A. Huttusen valtava pohjatyö, jossa oleellisena ajatuksena on pitkän hämähäkki-sanankorvaaminen -kki-päätteellä.

– Suomenkielisen hämähäkkienimistön luominen on ollut mielenkiintoinen prosessi. Aiemmin vain noin kuudesosalla, eli alle sadalla lajilla, on ollut suomen kieleen vakiintunut lajinimi. Lisäksi aiemmat hämähäkkienimet ovat olleet pitkiä ja vaikeasti muistettavia, kertoo nimistöä laatinut hämähäkkiasiantuntija ja Niclas Fritzen Ostrobothnia Australis -yhdistyksestä.

Nimistön uudistamistyötä on tehty pitkään, ja ensimmäiset lajit saivat uudet nimet noin

kymmenen vuotta sitten. Ensimmäinen julkaistiin Hämikki ja seitsemän seittiä (Pajarre 2014), jossa on annettu suomenkieliset lyhennykset noin 200 hämähäkkilajille. Myös 2022 julkaistuun kirjaan Suomen hyppyhämähäkit laadittiin yhdessä hämähäkkityöryhmän kanssa suomenkieliset nimet kaikille hyppyhämähäkkiheimoa (Salticidae) edustaville 44 lajille.

Tämänkin jälkeen Suomen hämähäkeiltä puuttui siis edelleen noin 400 nimeä. Nyt näille lopuillekin lajeille on saatu luotua suomenkieliset nimet. Ne pohjautuvat suurimmaksi osaksi Huttusen luomaan nimistöön. Nimistöuudistus hyväksyttiin myös Suomen hyönteisseuran nimistötoimikunnalla.

Uudet lyhennykset on nyt talletettu laji.fi-tietokantaan ja niitä voi jatkossa käyttää myös rinnakkain vanhojen lajinimien kanssa. Lähde: Turun yliopisto

TERVEYS

WHO

Historiallinen läpimurto: Maailma yksissä tuumin valmiina seuraavaan pandemiaan – WHO:n jäsenmaat sopuun uudesta sopimuksesta

Maailman terveysjärjestö WHO:n jäsenmaat ovat saavuttaneet merkittävän ja historiallisen sopimuksen uudesta pandemiavalmiussopimuksesta.

Pitkään jatkuneet ja monimutkaiset neuvottelut saatiin lopulta päätökseen 16. huhtikuuta 2025, ja sopimuksen odotetaan saavan virallisen sinetinsä WHO:n toukokuussa kokoontuvassa yleiskokouksessa. Tämä sopimus on kriittinen askel kohti globaalia yhteistyötä ja valmiutta tulevien pandemiauhkien ja muiden kansainvälisten terveyshaasteiden edessä.

Suomen neuvotteluvaltuuskunnan puheenjohtajana toiminut kansainvälisten asiain neuvos Outi Kuivasniemi kuvailee lopputulosta tasapainoiseksi kompromissiksi, joka heijastaa jäsenmaiden yhteistä sitoutumista oikeudenmukaisemman ja kestävämmän globaalin terveysjärjestelmän rakentamiseen. On erityisen myönteistä, että

sopimukseen on sisällytetty uusia kirjauksia koskien muun muassa ”Yhteinen terveys” -konseptia, mikä korostaa ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden yhteyttä ja tarvetta kokonaisvaltaiselle lähestymistavalle terveysuhkien hallinnassa.

Taustalla tälle merkittävälle sopimukselle on WHO:n yleiskokouksen erityisistunnon joulukuussa 2021 tekemä päätös hallitusten välisen neuvotteluelimen perustamisesta. Tämän elimen tehtävänä oli valmistella kattava sopimus pandemiavaruudesta ja -vastetta varten. Hallitustenväliset neuvottelut käynnistyivät helmikuussa 2022, ja Suomi osallistui aktiivisesti prosessiin osana Euroopan unionia. Suomen neuvotteluvaltuuskunnassa edustettuina olivat sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi ulkoministeriö sekä Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), mikä osoittaa asian laaja-alaisen kansallisen tärkeyden.

Nyt saavutettu sopu on merkittävä saavutus kansainväliselle yhteisölle. Pandemiat eivät tunne valtioiden rajoja, ja COVID-19-pande-

mia osoitti karulla tavalla, kuinka haavoittuvainen maailma on yllättävien ja nopeasti leviävien terveysuhkien edessä. Uuden pandemiasopimuksen myötä pyritään luomaan vahvemmat rakenteet tiedon jakamiselle, resurssien kohdentamiselle ja yhteiselle toiminnalle kriisitilanteissa. Tämä ei ainoastaan vahvista valmiutta vastata tuleviin pandemioihin tehokkaammin, vaan myös edistää globaalia terveyden tasa-arvoa.

On olennaista huomata, että sopimuksessa on selkeästi kirjattu, ettei se siirrä kansallista toimivaltaa WHO:lle. Päätösvalta terveysasioissa säilyy edelleen jäsenvaltioilla, mikä on ollut monille maille tärkeä periaate neuvotteluissa. Sopimuksen tavoitteena onkin nimenomaan vahvistaa kansainvälistä yhteistyötä ja koordinointia, ei heikentää kansallista itsemääräämisoikeutta.

Seuraava askel on sopimuksen hyväksyminen WHO:n yleiskokouksessa toukokuussa 2025. Yleiskokouksen päätökset pyritään perinteisesti tekemään konsensusella, mikä tarkoittaa,

että sopimuksen hyväksymiselle tavoitellaan kaikkien jäsenvaltioiden tukea. Tämän jälkeen jokainen WHO:n jäsenvaltio käsittelee ja sitoutuu sopimukseen omien valtiosääntöjensä mukaisesti.

Tämä uusi pandemiasopimus on rohkaiseva osoitus siitä, että maailman maat kykenevät yhdistämään voimansa yhteisen uhan edessä ja oppimaan menneistä kokemuksista. Se luo toivoa siitä, että tulevaisuudessa olemme paremmin varautuneita kohtaamaan globaaleja terveyshaasteita ja suojelemaan ihmisten terveyttä ja hyvinvointia ympäri maailmaa. Sopimus ei ole pelkästään juridinen dokumentti, vaan se on myös symboli kansainvälisen solidaarisuuden ja yhteistyön merkityksestä ihmiskunnan yhteisen turvallisuuden takaamisessa.

Kuva
World Health Organization Flag
Author United States Mission
Geneva
Creative Commons Attribution 2.0 Generic license.:

TERVEYS

Nikotiinipussit aiheuttavat myrkytysvaaran pikkulapsille – huoli kasvaa Myrkytystietokeskuksessa

Nikotiinipussit ovat yleistyneet merkittäväksi myrkytystapausten aiheuttajaksi, ja Myrkytystietokeskus saa niihin liittyen päivittäin yhteydenottoja. Erityisesti pikkulapset ovat vaarassa, sillä he voivat tutkiessaan ympäristöään laittaa nikotiinipusseja suuhunsa, kertoo Suomen Lääkärilehti.

Myrkytystietokeskuksen ylilääkärin, apulaisprofessori Tuomas Liliuksen mukaan nikotiinimyrkytys on todellinen riski erityisesti pienten lasten kohdalla. ”Huoli on perusteltu, sillä nikotiini imeytyy nopeasti suun limakalvojen kautta ja voi aiheuttaa oireita minuuteissa”, Lilius toteaa. Tyypillisiä myrkytysoireita ovat vatsakipu, pahoinvointi, oksentelu, vapina ja takykardia. Vakavissa tapauksissa myrkytys voi johtaa jopa rytmihäiriöihin ja kouristeluihin.

Vuoden 2024 syyskuuhun mennessä Myrkytystietokeskukseen oli tullut 325 yhteydenottoa nikotiinipusseihin liittyen. Näistä puolet koski alle kaksivuotiaita lapsia. Lilius painottaa vanhem-

pien vastuuta: ”Nikotiinipusseja tulisi käsitellä kuten kemikaaleja tai lääkkeitä – ne tulee pitää lasten ulottumattomissa.”

Nuorten ja nuorten aikuisten kohdalla myrkytysoireet johtuvat usein nikotiinipussien liikkakäytöstä tai vahingossa niellystä pussista. Monissa tapauksissa mukana on myös muiden pähteiden käyttöä.

Lapsiperheitä kehoitetaan hankkimaan kotiin lääkehiiltä, joka voi estää nikotiinin imeytymistä, jos lapsi on niellyt pussin. Lilius muistuttaa, että vaikka nikotiinipussien myynti on Suomessa rajoitettu 20 mg/g vahvuuteen, ulkomailta on saatavilla huomattavasti vahvempia pusseja, mikä lisää riskiä entisestään.

Myrkytystietokeskus tutkii parhaillaan nikotiinipussien toksisuutta tarkemmin, sillä tietoa niiden vaarallisuudesta on yllättävän vähän.

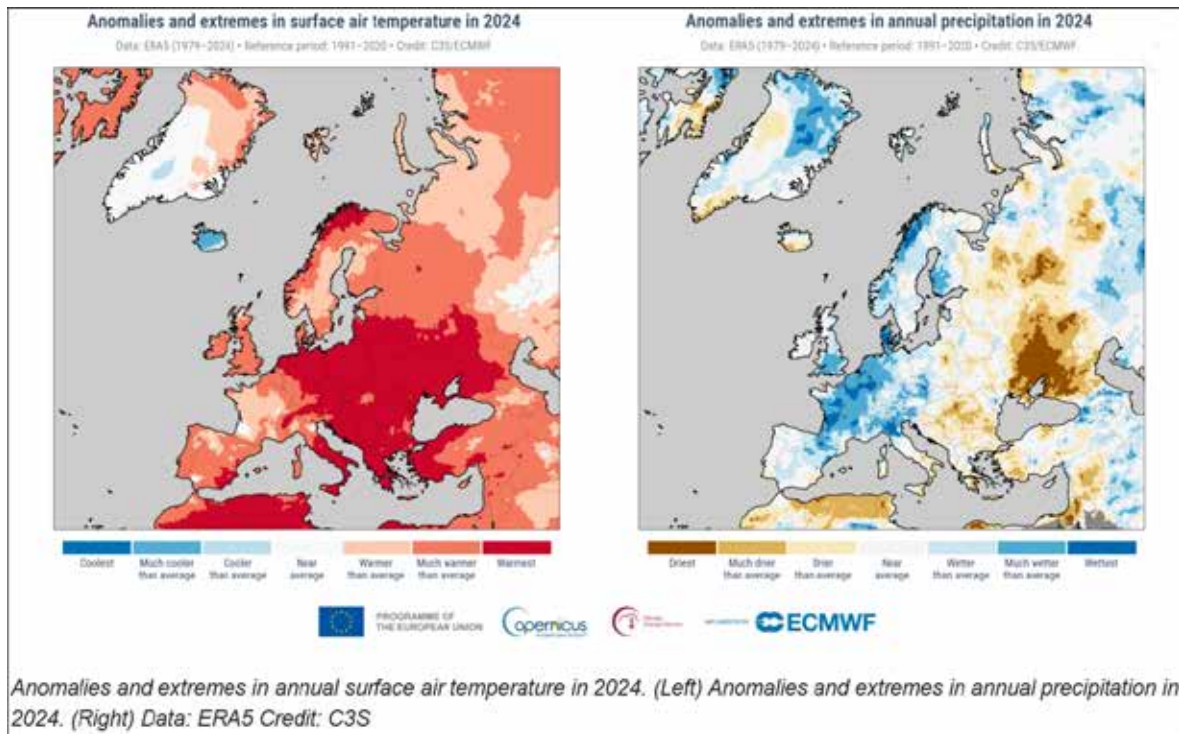
Haluatko tietää lisää? Lue Waasan Päivälehteä!

Parhaiten asioista perillä ovat ne, jotka lukevat Waasan Päivälehteä. Meiltä saat aina viimeisimmät uutiset, syvälliset analyysit ja näkökulmat siihen, mitä tapahtuu sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Heille, jotka haluavat tietää enemmän – ja ymmärtää enemmän – Waasan Päivälehti on ilmeinen valinta.

ILMASTONMUUTOS

Euroopan ilmastokriisi: Lämpöennätyksiä, tulvia ja jyrkkä itä-länsi-kuilu historian kuumimpana vuonna

Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa, ja seuraukset ovat yhä vaikuttavampia.

Copernicus Climate Change Servicen (C3S) ja Maailman meteorologisen järjestön (WMO) julkaiseman European State of the Climate 2024 -raportin mukaan 2024 oli Euroopan historian kuumin vuosi – äärimmäisten sääilmiöiden, tuhoisan tulvimisen ja jyrkän ilmastoeron merkeissä idän ja lännen välillä.

Maanosa paineen alla
Keski-, Itä- ja Kaakkois-Eurooppa kärsivät ennätyskorkeista lämpötiloista, kun taas länsiosissa koettiin poikkeuksellisen rankkoja sateita ja tulvia. Raportti korostaa jyrkkää kontrastia: itä oli kuiva ja polttavan kuuma, kun taas länsi koki yhden sateisimmista vuosistaan

1950-luvulta lähtien. Tulvat olivat laajalle levinneitä, ja ne vaikuttivat arviolta 413 000 ihmiseen ja veivät vähintään 335 henkeä. Lähes kolmasosa Euroopan joista ylitti korkean tulvarajan – laajin tulvavyöhyke vuoden 2013 jälkeen. Samalla lämpöstressi nousi hälyttävälle tasolle: 60 % mantereesta koki keskimääräistä enemmän päiviä, joina oli ”voimakasta lämpöstressiä”.

Raportin keskeiset löydökset

- Lämpötila: 2024 oli Euroopan kuumin vuosi, ja lähes puolet mantereesta rikkoi lämpöennätyksiä.
- Merenpinnan lämpötila: Euroopan vesialueet olivat 0,7°C lämpimämpiä kuin keskimäärin, ja Välimeren lämpötila oli 1,2°C normaalia korkeampi – molemmat ennätyksiä.
- Sademäärät & tulvat: Länsi-Eurooppa koki yhden sateisimmista vuosistaan, ja rank-

ut myrskyt aiheuttivat tuhoisan tulvimisen.

- Jäätiköt & sulaminen: Skandinavian ja Huippuvuorten jäätiköt kärsivät ennätysuurista massahäviöistä.
- Metsäpalot: Portugalissa paloi 110 000 hehtaaria vain viikossa – 25 % koko Euroopan vuosittaisesta paloalueesta.
- Uusiutuva energia: Valopilkku – 45 % Euroopan sähköstä tuotettiin uusiutuvilla lähteillä, mikä on uusi ennätys.

Varoitus: Sopeutuminen on välttämätöntä

Florence Rabier, Euroopan keskipitkän aikavälin sääennustuskeskuksen (ECMWF) pääjohtaja, korosti sopeutumisen tarvetta: ”Lämpöstressi kasvaa ja tulvat yleistyvät. Kun 51 % Euroopan kaupungeista on nyt laatinut ilmastosopeutumis-uunnitelman, tietomme ovat ratkaisevan tärkeitä päätöksenteon tukena.”

Celeste Saulo, WMO:n pääsihteri, varoitti: ”Eurooppa lämpenee nopeammin kuin mikään muu maanosa. Jokainen lämpötilan nousun murto-osa on merkittävä, ja sopeutuminen ei ole enää vapaaehtoista – se on välttämätöntä.”

Mitä tulee seuraavaksi?

Raportti korostaa, että nopeat toimet ovat tarpeen – varhaisvaroitusjärjestelmien vahvistamisesta uusiutuvan energian käyttöönoton nopeuttamiseen. Kuten Carlo Buontempo, C3S:n johtaja, toteasi: ”2024 oli äärimmäisyyksien vuosi ennätyslämmöllä, tuhoavilla tulvilla ja sulavilla jäätiköillä. Näiden muutosten ymmärtäminen on avainasemassa tulevaisuuteen valmistautumisessa.” Euroopan ilmaston nopean muutoksen myötä viesti on selkeä: toimia on ryhdyttävä nyt. — Copernicus Climate Change Service & Maailman meteorologinen järjestö (WMO)

TERVEYS

THL: Nikotiinipussien käyttö räjähti nuorten miesten keskuudessa – joka neljäs alle 40-vuotias käyttää

Nikotiinipussien suosio on kasvanut räjähdysmäisesti työikäisten miesten ja naisten keskuudessa.

Viimeisimmän Terve Suomi -kyselyn mukaan jopa 24 % alle 40-vuotiaista miehistä käyttää nikotiinipusseja säännöllisesti tai satunnaisesti. Käytön yleistyminen uhkaa Suomen tupakkalain tavoitetta, jonka mukaan päivittäisten tupakkatuotteiden käyttäjien osuuden tulisi olla alle 5 % vuoteen 2030 mennessä.

Nuoret miehet vetävät käytön kasvua

- Miesten käyttö kaksinkertaistui vuosien 2022 ja 2024 välillä: 8 % → 16 % (20–64-vuotiaat).
- Alle 40-vuotiailla miehillä käyttö nousi 13 %:sta 24 %:iin – lähes joka neljäs.

- Päivittäisten käyttäjien määrä nousi miesten keskuudessa 3 %:sta 8 %:iin ja naisilla 1 %:sta 2 %:iin.

Erityisasiantuntija Otto Ruokolainen (THL) korostaa, että kasvu on ollut nopeaa, kun markkinoille on tullut runsaasti erilaisia pussituotteita:

”Nikotiinipussit ovat yleistyneet erityisesti nuoremmassa ikäluokassa, ja ne ovat jo nyt suosituin nikotiinituote korkeakouluopiskelijoiden keskuudessa. Tämä vaatii kiireellisesti tiukempaa sääntelyä.”

Tupakkalain tavoitteet vaarassa – nuuska vähennee, mutta pussit syrjäyttävät

Vaikka perinteinen tupakointi ja nuuskaaminen eivät ole lisääntyneet, nikotiinipussien nousu on johtanut siihen, että yhä useampi mies käyttää jotain nikotiinituotetta. Naisilla kokonaiskäyttö ei ole

muuttunut, mutta pussien suosio on kasvanut myös heidän keskuudessaan.

Erityisasiantuntija Hanna Ollila (THL) huomauttaa:

”Pussit ovat levinneet ryhmiin, joissa tupakointi on ollut vähäistä. Lisäksi naiset, jotka eivät aiemmin juurikaan nuuskanneet, ovat alkaneet käyttää näitä tuotteita. Tämä vaikeuttaa tupakattoman sukupolven tavoitteiden saavuttamista.”

Mitkä keinot voisivat hidastaa trendiä?

THL:n asiantuntijat esittävät, että seuraavat toimet voisivat hillitä nikotiinipussien levittäytymistä:

- Korkeammat verot – hintojen nousu vähentää käyttöä, erityisesti nuorten keskuudessa.
- Nikotiinimäärän rajoitukset – vähemmän riippuvuutta aiheuttava pitoisuus.
- Makuaineiden kieltäminen – makeat mausteet teke-

vät tuotteista houkuttelevampia.

- Ikärajan nosto – ehkäisee alaikäisten käyttöä.

Tutkimus perustuu laajaan kyselyyn

Tulokset pohjautuvat THL:n Terve Suomi -kyselyyn, johon osallistui yli 61 600 satunnaisesti valittua aikuista. Vastaajia oli 44 % kutsutusta, ja aineisto kerättiin syyskuun 2024 ja maaliskuun 2025 välisenä aikana.

Nikotiinipussit ovat muuttaneet nikotiininkäyttöä Suomessa. Kun perinteinen tupakka ja nuuska eivät enää kasva, pussituotteet houkuttelevat uusia käyttäjiä – erityisesti nuoria aikuisia. Ilman tiukempia sääntelytoimia tupakkalain tavoitteet saattavat jäädä saavuttamatta.

Kuva: Wikimedia Commons. Jakubdrastich2, Creative Commons Attribution-Share Alike 4.0

ASTRONOMIA

Komeetta C/2025 F2 (SWAN): Ohikiitävä vierailija koristaa taivasta

Vastikään löydetty komeetta C/2025 F2 (SWAN) tekee parhaillaan läsnäolonsa tunnetuksi taivaalla tarjoten taivaallisen herkkupalan tähtiharrastajille.

Komeetta, virallisesti nimetty 8. huhtikuuta 2025, havaittiin ensimmäisen kerran maaliskuun lopulla SOHO-aurinkoluotaimen (Solar and Heliospheric Observatory) SWAN-instrumentillä (Solar Wind Anisotropies). Tämä selittää nimen ”SWAN”.

Näkyvyys Suomessa:

Suomessa asuville havait-sijoille ikkuna komeetta SWANin näkemiseen on suhteellisen lyhyt. Tällä hetkellä, huhtikuun puolivälissä, komeetta on nähtävissä varhaisaamun taivaalla, matalalla koillishorisontissa ennen aamunkoittoa. Kun komeetta etenee kohti periheliään eli lähintä pistettään

aurinkoon 1. toukokuuta, sen näkyvyys pohjoiselta pallonpuoliskolta, Suomi mukaan lukien, heikkenee. Se siirtyy iltataivaalle luoteeseen, mutta on yhä matalammalla ja auringonlaskun hämärän peitossa. Toukokuun ensimmäisen viikon jälkeen komeetta todennäköisesti katoaa pohjoisen pallonpuoliskon havaitsijoiden näkyvistä.

Milloin se on kirkkaimmillaan?

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) ennustetaan saavuttavan maksimikirkkautensa perihelin aikoihin 1. toukokuuta 2025. Arviot viittaavat siihen, että se voisi saavuttaa magnitudin noin 4–5. Tällä kirkkaudella se saattaa tulla näkyviin paljain silmin pimeällä taivaalla, kaukana kaupungin valoista. Sen matala sijainti horisontissa tähän aikaan, erityisesti pohjoisilla leveysasteilla, tekee siitä kuitenkin haastavan kohteen.

Nykyinen kirkkaus ja miten sen voi nähdä nyt:

Huhtikuun puolivälissä 2025

komeetan kirkkaudeksi on raportoitu noin 8–9 magnitudia. Tämä tarkoittaa, että se on tällä hetkellä liian himmeä näkyäkseen paljain silmin. Nähdäksesi sen nyt Suomes-ta tarvitset kiikarit (mieluiten 60–70 mm:n objektiivilla) tai pienen teleskoopin.

Vinkkejä havainnointiin:

- Etsi pimeä paikka: Kaupungin valoista poissa oleminen parantaa merkittävästi mahdollisuuksiasi havaita himmeä komeetta.
- Katso koilliseen ennen aamunkoittoa: Seuraavina päivinä etsi matalalta koillishorisontilta ennen auringonnousua.
- Käytä kiikareita tai teleskooppia: Nämä optiset apuvälineet ovat välttämättömiä komeetan näkemiseksi sen nykyisellä kirkkaudella.
- Ole kärsivällinen: Komeetan paikantaminen voi viedä jonkin aikaa, se näyttää sumuiselta valopisteeltä.
- Seuraa sen liikettä: Komeetta liikkuu tällä hetkellä Pegasuksen tähdistön läpi ja saapuu Andromedan tähdistöön noin 13. huhti-

kuuta. Tähtikartat tai tähtitieteen sovellukset voivat auttaa sinua löytämään sen tarkan sijainnin.

Mitä odottaa:

Komeetta C/2025 F2 (SWAN) on vihertävän sävyinen, mikä on ominaista di-atomisten hiilimolekyylien läsnäololle, jotka lähettävät vihreää valoa auringon valaisemana. Pitkäaikaiset valokuvat paljastavat himmeän pyrstön ulottuvan komeetasta.

Ainutlaatuinen tilaisuus:

Komeetta SWANin kiertoaika on noin 1,4 miljoonaa vuotta, mikä tarkoittaa, että tämä on harvinainen tilaisuus havaita tämä taivaallinen vierailija. Vaikka sen näkyvyys Suomesta on rajallinen, omistautuneet tähtiharrastajat oikealla varustuksella saattavat onnistua saamaan vilauksen tästä ohikiitävästä kauneudesta ennen kuin se katoaa pohjoiselta taivaalta. Ota kaikki irti seuraavista viikoista, jos haluat havaita komeetta C/2025 F2 (SWAN)!

Kuva: AI:lla luotu kuvituskuva

TAIDE

Eemu Myntti, värikäs vaasalainen taiteilija

Eemil Aleksander “Eemu” Myntti (27. marraskuuta 1890 Vaasa – 29. elokuuta 1943 Helsinki) oli merkittävä suomalainen ekspressionistinen taiteilija, jonka taidetta leimasi erityisesti voimakas ja elävä värien käyttö.

Hänen teoksissaan väri ei ollut vain visuaalinen elementti, vaan se toimi itseilmaisun välineenä, joka välitti tunne- ja sielunmaailmoja. Myntin tapa käsitellä värejä oli rohkea ja ennakkoluuloton, mikä teki hänestä oman aikansa poikkeuksellisen värien mestarin.

Eemu Myntti syntyi vauraaseen perheeseen, jossa isä Juho Myntti toimi tehtailijana. Hänen varhaiset vuotensa eivät kuitenkaan olleet aivan suoraviivaisia. Myntti jätti koulun kesken reputettuaan ylioppilaskirjoituksissa, ja vuonna 1910 hän teki rohkean päätöksen omistautua taiteelle. Hän opiskeli aluksi Arthur Heickellin johdolla, mutta pian tie vei hänet taiteen mekkaan, Pariisiin, jossa hän syventyi kubismiin. Matka toteutui kauppaneuvos Frithiof Tikanojan tukemana, ja tämä jakso oli käännteentekevä Myntin taiteilijanuralla.

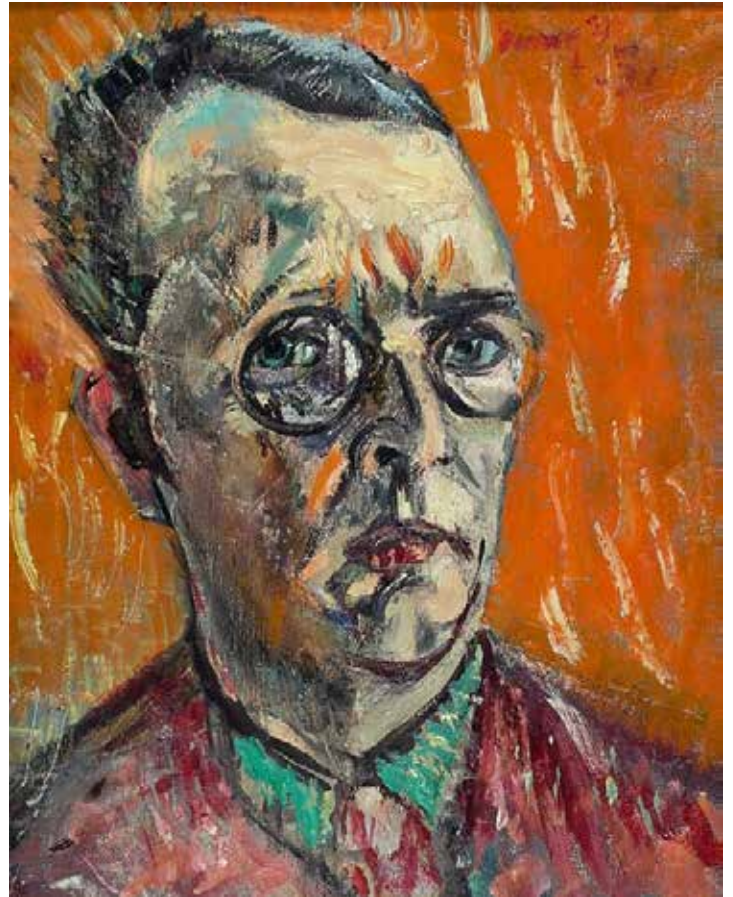
Vaikka Myntti sai vaikutteita ranskalaisilta mestareilta, kuten Cézannelta ja van Goghilta, hän muovasi niistä oman ainutlaatuisen tyylin. Hänen taiteessaan näkyi Cézannen tarkkuus ja van Goghin värikylläisyys, mutta Myntti toi teoksiinsa myös oman syvällisen ja symbolisen näkemyksensä. Varhaisempien mestarien, kuten Giotton, ihanteet olivat hänelle tärkeitä, ja tämä ilmeni hänen töissään pyrkimyksenä korkeatasoiseen taiteelliseen ilmaisuun.

1920-luku oli Myntin taiteel-

lisen uran huippukautta. Hän kuului kulttuuripiireihin ja oli läheisessä yhteydessä Tulenkantajat-ryhmän kirjailijoihin ja runoilijoihin. Näiden taiteilijaystävien seurassa hän löysi inspiraatiota ja jaetun intohimon luovaan ilmaisuun. Vaikka Myntti vietti suurimman osan urastaan erillään kotimaan taiteilijakollegoista, hänellä oli kuitenkin yhteyksiä sekä suomalaisiin että ulkomaalaisiin taiteilijoihin, mikä rikastutti hänen taiteellista maailmaansa.

Myntin teoksia esiteltiin ensimmäistä kertaa vuonna 1916, ja hänen maalaustapansa kehittyi erityisesti muotokuvamaalauksen saralla. Hänen miesten muotokuvansa olivat vahvoja, lähes veistoksellisia, joissa jokainen piirre oli tarkasti mietitty ja samalla sielullinen. Naismuotokuvat sen sijaan yhdistivät runollista symboliikkaa ja maalaustaiteellista luovuutta, mikä teki niistä erityisen kiehtovia.

Myntin töissä värit herättivät aina voimakkaita tunteita. Hän käytti sekä öljy- että vesivärejä taitavasti, ja hänen teoksensa olivat monipuolisia niin aihepiiriltään kuin tekniikaltaan. Erityisesti Lapin kirkkaat ja raikkaat värit saivat häneltä uudenlaisen

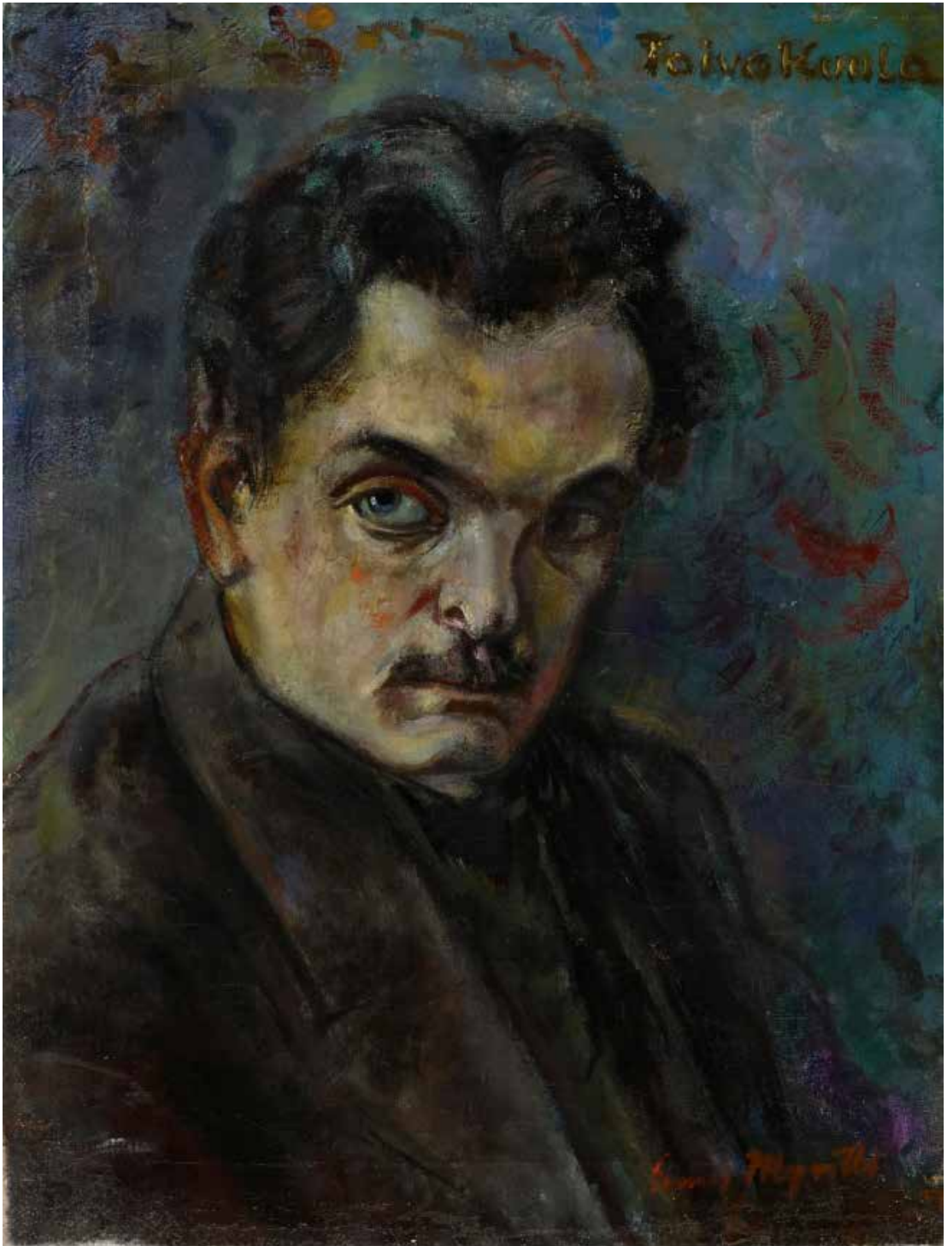

Eemu Myntti, omakuva 1931

ilmaisun, joka heijasteli hänen Eemu Myntti jätti lähtemättö- omaa syvää yhteyttään luontoon män jäljen suomalaisen taiteen ja väreihin. Myntin maalaukset kentälle. Hänen rohkea, värikäs eivät vain esittäneet aiheitaan, ja sielukas tapansa käsitellä väriä vaan ne toivat katsojalle jotain tekee hänestä taiteilijan, jonka uutta, raikasta ja elinvoimaista – teokset ovat edelleen ajankohtai- kuin alppiaurinko, joka valaisee sia ja puhuttelevia. ja virkistää.

Maija, 1938

*Toivo Kuulan muotokuva. 1937
Kuvat: Kansallisgalleria*

ENERGIAJUOMAT

Pitäisikö meidän olla huolissamme, kun teini-ikäiset juovat paljon energiajuomia?

Energiajuomista on tullut yhä suosittumia teini-ikäisten keskuudessa, ja kirkkaat tölkit lupaavat nopeaa energian lisäystä pitkien opiskelutuntien, urheilun tai sosiaalisen toiminnan kautta. Mutta onko tämä äkillinen kofeiinin ja muiden stimulanttien, kuten tauriinin, nousu, josta vanhempien ja opettajien pitäisi olla huolissaan? Lyhyt vastaus on: kyllä, on syytä olla varovainen.

ainesosat: Kofeiini ja tauriini
Useimmat energiajuomat sisältävät runsaasti kofeiinia, usein huomattavasti enemmän kuin mitä löytyy kupillisesta kahvia. Kofeiini on stimulantti, joka vaikuttaa keskushermostoon ja parantaa väliaikaisesti valppautta ja keskittymistä. Aikuisille kohtuullinen kofeiinin kulutus on yleensä turvallista. Teini-ikäisille, jotka kehittyvät edelleen fyysisesti ja henkisesti, tarina voi kuitenkin olla erilainen.

Kofeiinin lisäksi monet energiajuomat sisältävät tauriinia, aminohappoa, joka auttaa säätämään veren vesi- ja mineraalitasoja. Vaikka tauriinia on luonnollisesti lihassa ja kalassa, energiajuomien määrät ovat paljon suurempia. Tauriinin on osoitettu tukevan sydämen ja lihasten toimintaa, mutta yhdessä kofeiinin ja muiden stimulanttien kanssa sen vaikutuksia nuoriin ei täysin tunneta.

Kuinka paljon on liikaa?

Kofeiinin suositeltu päivittäinen raja teini-ikäisille on noin 100 mg, mikä vastaa suunnilleen yhtä kupillista kahvia. Monet energiajuomat ylittävät tämän määrän vain yhdessä tölkillä, ja jotkut teini-ikäiset kuluttavat useita tölkkejä päivässä. Kofeiinin liiallinen kulutus voi johtaa erilaisiin sivuvaikutuksiin, kuten:

Lisääntynyt syke ja verenpaine: Liiallinen kofeiinin saanti voi saada sydämen lyömään, aiheuttaen sydämentykytystä tai jopa rytmihäiriöitä joissakin tapauksissa.

Ahdistus ja värinä: Liiallinen kofeiini voi johtaa levottomuuden, ahdistuksen tai jopa paniikkikohtausten tunteisiin, erityisesti teini-ikäisillä, jotka saattavat jo olla alttiita stressille.

Unihäiriöt: Myöhemmin päivällä nautitut energiajuomat voivat häiritä teini-ikäisen unta, mikä johtaa unettomuuteen tai huonoon unen laatuun, mikä puolestaan vaikuttaa akateemiseen suoriutskykyyn ja mielialaan.

Riippuvuus: Energiajuomiin luottavat teini-ikäiset voivat kehittää toleranssin kofeiinille, ja he tarvitsevat enemmän tunteakseen samat vaikutukset, mikä voi johtaa riippuvuuteen.

Entä tauriini?

Vaikka tauriinia pidetään turvalisena kohtuullisina määrinä, sen yhdistämisen pitkäaikaisia vaikutuksia suuriin kofeiiniannoksiin ei ole tutkittu hyvin, etenkin nuorilla. Jotkut asiantuntijat ovat huolissaan siitä, että kofeiinin ja tauriinin sekoitus energiajuomissa voi johtaa yleistymälätoimintaan, joka vaikuttaa erityisesti sydämeen ja hermostoon. Vaikka tutkimukset tauriinin erityisistä riskeistä ovat käynnissä, on hyvä idea rajoittaa saantia, kunnes tiedetään enemmän.

Akateeminen vaikutus

Teini-ikäiset vetoavat usein energiajuomiin pysyäkseen valppaina opiskelutuntien aikana tai menestyäkseen paremmin koulussa. Mutta väliaikaista energian lisäystä seuraa usein ”romahdus”, jolloin he ovat väsyneempiä ja vähemmän keskittyneitä kuin ennen. Sen sijaan, että energiajuomat parantaisivat akateemista suoriutskykyä, ne voivat vaikeuttaa opiskelijoiden keskittymistä, tietojen muistamista ja stressin hallintaa.

Lisäksi uni on ratkaisevan tärkeää aivojen kehitykselle ja oppimiselle. Kun teini-ikäiset käyttävät säännöllisesti energiajuomia ja häiritsevät unirytmäänsä, he saattavat heikentää kykyään säilyttää

tietoa ja menestystä hyvin koulussa.

Pitkäaikainen unihäiriö liittyy muistiongelmien, heikentyneeseen kognitiiviseen toimintaan ja jopa mielenterveysongelmiin, kuten masennukseen.

Terveellisempien vaihtoehtojen edistäminen

Niin houkuttelevia kuin energiajuomat ovatkin, teini-ikäisillä on terveellisempiä tapoja pysyä energisinä ja keskittyneinä. Tasapainoisen ruokavalion, säännöllisen liikunnan ja asianmukaisen nesteytyksen edistäminen voi tarjota luonnollista ja kestävää energiaa koko päivän ajan. Hyvien nukkumistottumusten kehittäminen, kuten nukkumaanmeno ja herääminen samaan aikaan joka päivä, on avain pitkäaikaiseen henkiseen ja fyysiseen tervey-

teen.

Teini-ikäisille, jotka tarvitsevat hieman ylimääräistä vauhtia opiskelutuntien aikana, ehdota juomavettä, yrttiteetä tai pientä kupillista kahvia suositteluisissa rajoissa. Nämä vaihtoehdot tarjoavat kosteutta ja hellävaraisen energiakohotuksen ilman energiajuomien äärimmäisiä sivuvaikutuksia.

Malti on avainasemassa

Vaikka satunnainen energiajuoma ei todennäköisesti aiheuta vakavaa haittaa, jatkuva ja liiallinen käyttö voi johtaa terveysongelmiin, erityisesti kehittyvillä teini-ikäisillä. Korkean kofeiini- ja tauriinipitoisuuden yhdistelmä tekee energiajuomista vähemmän kuin ihanteellisen valinnan nuorille opiskelijoille.

ONKILAHDEN LIIKENNEPUISTO

Vaasa pienoiskoossa avasi porttinsa – suosittu Onkilahden liikennepuisto valmiina uuteen kauteen!

Valmistautukaa vauhdikkaisiin seikkailuihin ja leikkisään oppimiseen! Onkilahden ihastuttava lasten liikennepuisto avaa ovensa jälleen toukokuun toisena päivänä ja kutsuu viettämään liikenneriemua täynnä olevaa kesää.

Viime vuoden menestyksen jälkeen, jolloin viereinen pumptrack-rata houkutteli jo valtavasti kävijöitä, on nyt tämän ainutlaatuisen liikennepuiston aika toivottaa lapset ja heidän perheensä jälleen tervetulleiksi. Toukokuun toisesta päivästä syyskuun loppuun asti 6–12-vuotiaat nuoret liikkujat voivat huristella 640 metrin pituisella radalla polkuautoilla tai pyörillä. Nuorimmille, 4–6-vuotiaille, on mahdollisuus ajaa potkuautoa vanhemman avustuksella.

Mutta vauhti ei ole ainoa vetonaula. Radan varrella odottaa kiehtova löytöretki pienoiso-Vaasaan. Peräti kaksitoista huolellisesti luotua pienoismallia kaupungin tunnetuista rakennuksista, kuten kaupungintalo, vesitorni ja rautatieasema, reunustavat reittiä. Mukana on myös tori, liikennepyyrät, liikennevalot ja tasoristeykset – kaikki luomassa mahdollisimman autenttista kaupunkikokemusta lapsiystävällisessä mittakaavassa.

“Onkilahden liikennepuisto on kuin Vaasa pienoiskoossa ja tarjoaa sekä lapsille että aikuisille upean ympäristön oppia liikennettä ja pitää hauskaa”, totesi palvelupäällikkö Jarmo Latvala viime vuoden avajaisissa, ja puisto todellakin lunastaa lupauksensa.

Arkena puisto on avoinna yleisölle kello 12–18 ja viikonloppuisin kello 12–16. Aamupäivät on varattu koulu- ja päiväkotiryhmien varauksille, jolloin Vaasan kaupungin nuorisopalveluiden ammattitaitoinen henkilökunta opastaa lapsia liikennesäännöissä ja turvallisuudessa.

Jokainen ajokerta alkaa lyhyellä turvallisuusohjeistuksella, ja lähtöjä on 30 minuutin välein. 36 polkuauton ja pyörän sekä jopa pienoismallin Lifti-bussista ansiosta ajoneuvoja riittää kaikille.

Älkääkä unohtako viereistä 1000 neliömetrin kokoista pumptrack-rataa, joka kutsuu jännittävään ajoon skeittilaudoilla, potkulaudoilla tai BMX-pyörillä!

Älä missaa tilaisuutta kokea Vaasa aivan uudella ja leikkisällä tavalla! Tervetuloa Onkilahden liikennepuistoon toukokuun toisena päivänä!

TERVEYS

Kannattaa olla onnellinen – silloin ei saa dementiaa

Elinikämme pidentyessä ja väestön ikääntyessä kohtaamme kiistattoman haas-teen: miten vähentää kasvavaa neurodegeneratiivisten sairauksien, kuten de-mentian, taakkaa. Dementia, jonka yleisin muoto on Alzheimerin tauti, on ollut kasvussa jo vuosikymmeniä.

Arvioiden mukaan vuonna 2050 maailmassa elää jopa 139 miljoonaa ihmistä, joilla on dementia. Huolestuttavasti uusia tapauksia diagnosoidaan vuosittain yli 10 miljoonaa – eli yksi tapaus joka kolmas sekunti. Uusi tutkimus kuitenkin tarjoaa toivoa ja raikkaan näkökulman: hyvinvointi saattaa olla avain dementiaan ehkäisyyn tai ainakin sen riskin lieventämiseen. Vaikka useimmat kansanterveysstrategiat keskittyvät biolääketieteellisiin interventioihin, nouseva näyttö viittaa siihen, että mielenterveyden ja positiivisten tunteiden edistäminen voi toimia tehokkaana työkaluna dementiaan ehkäisyssä. Vuosikymmenen tutkimus yhdistää hyvinvoinnin ja aivoterveyden Washingtonin yliopiston St. Louisissa sijaitsevan Well-being and Emotion ac-ross the Lifespan

Labin (WELLab) tutkijat julkaisivat merkittävän tutkimuksen, joka korostaa vahvaa yhteyttä hyvinvoinnin ja dementiaan riskin vähentämisen välillä. Yli kymmenen vuotta kestänyt monitieteellinen tutkimus tekee vakuuttavan esityksen hyvinvoinnin suojaavasta vaikutuksesta aivoihin.

Tutkimuksen tulokset perustuvat Chicagon ja Illinoisin vanhuksilta kerättyyn dataan vuodesta 1997 alkaen. Osallistujat suorittivat vuosittain kognitiivisia arviointejja ja antoivat itsearviointejja tunne-elämästään ja yleisestä hyvinvoinnistaan.

Tutkijat havaitsivat, että ne henkilöt, jotka ilmoittivat säännöllisesti korkeista hyvinvoinnin tasoista, olivat vähemmän alttiita muistin ja ajattelukyvyn heikentymiselle, vaikka heillä olisi ollut Alzheimerin tautiin liittyviä biologisia markkereita.

Vaikka tämän yhteyden tarkat mekanismit ovat edelleen epäselviä, tulokset viittaavat vahvasti siihen, että hyvinvoinnin ylläpitäminen läpi elämän voisi auttaa viivästyttämään tai jopa ehkäisemään dementiaan puhkeamista.

Hyvinvointi – suoja dementiaa vastaan?

Tutkimus herättää myös laajemman kysymyksen: miksi hyvinvointi liittyy aivo-terveyteen? WELLabin johtaja, tohtori Emily Willroth, ehdottaa, että tähän yhteyteen voi olla useita selityksiä. ”Ihmiset, jotka raportoivat korkeammasta hyvinvoinnista, ovat todennäköisemmin mukana toiminnassa, jonka tiedämme edistävän aivoterveyttä, kuten säännöllisessä liikunnassa, sosiaalisessa kanssakäymisessä ja henkisessä virikkeellisyydessä”, Willroth toteaa. Näillä aktiviteeteilla on pitkään tiedetty olevan yhteys kognitiivisen heikkenemisen vähentämiseen, mutta tutkimus menee as-keleen pidemmälle ja viittaa siihen, että hyvinvointi saattaa myös toimia puskurina stressin haitallisilta vaikutuksilta, jotka ovat tunnettu dementiaan riskitekijä. Tohtori Kyrsten Costlow Hill, yksi tutkimuksen toisista kirjoittajista, selittää, että stressi voi vahingoittaa aivojen tärkeitä järjestelmiä, jotka ylläpitävät kognitiivisia toimintoja. Korkea hyvinvointi sen sijaan voi tarjota resilienssiä, joka auttaa torjumaan tai lieventämään näitä vahinkoja. Mitä hyvinvointi merkitsee jo dementiaa sairastaville? Vaikka hyvinvointi tunnustetaan nyt

mahdolliseksi ennaltaehkäiseväksi keinoksi, sillä on myös keskeinen rooli jo dementiaan kärsivien ihmisten elämän parantamisessa. WELLab korostaa, että hyvinvointiin kohdistuvat interventiot voivat lisätä autonomiaa, osaamisen tunnetta ja yhteenkuuluvuutta myös dementiaan edetessä. Yksinkertaiset aktiviteetit, kuten liikunta, ulkoilu ja sosiaalinen kanssakäyminen, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi dementiaa sairastaville. Nämä toimenpiteet eivät pelkästään paranna mielialaa ja kognitiivisia toimintoja, vaan ne myös lisäävät elämänlaatua. Lisäksi muisteluterapia, jossa ihmiset kannustetaan reflektoimaan menneitä muistojaan, voi edistää emotionaalista vakautta ja vahvistaa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kotona vanheneminen – eli asuminen omassa kodissa sen sijaan, että siirryttäisiin laitokseen – on osoittautunut erityisen tehokkaaksi keino lisätä vanhusten, myös dementiaa sairastavien, hyvinvointia. Käyttämällä yksinkertaisia kodin mukautuksia, apuvälineitä ja ylläpitämällä sosiaalisia yhteyksiä yksilöt voivat kokea suurempaa tyytyväisyyttä elämäänsä. Dementiakylät, jotka tarjoavat turvallisen mutta tutun ympäristön, ovat myös nousseet malliksi, joka säilyttää dementiaa sairastavien arvokkuuden ja elämänlaadun.

Tie eteenpäin: Toimi nyt,

kun tiedämme

Vaikka tulokset ovat lupaavia, tohtori Willroth korostaa, ettei dementiaan ole olemassa "ihmelääkettä". Kuitenkin näyttö viittaa siihen, että voimme jo nyt ryhtyä toimiin tämän tuhoisan sairauden riskin vähentämiseksi. Kansanterveydellisten aloitteiden tulisi asettaa hyvinvointi etusijalle dementiaa ehkäisevänä tekijänä. Väestön ikääntyessä tarve strategioille, jotka eivät ainoastaan hoida vaan myös ehkäisevät

neurodegeneratiivisia sairauksia, tulee jatkossa kasva-maan. Hyvinvoinnin sisällyttäminen päivittäisiin rutiineihin ei ole pelkästään onnellisemman elämän asia; se voi olla myös avain kognitiivisen toimintakyvyn säilyt-tämiseen vanhuuteen asti. Liikunta, sosiaalinen vuorovaikutus, tietoisuusharjoitukset ja positiivinen tunne-elämä ovat kaikki saavutettavia ja tehokkaita kei-noja parantaa sekä mielen että aivojen terveyttä.

Kuten tutkimus osoittaa, hyvinvointiin sijoittaminen tuo pitkän aikavälin hyötyjä paljon pidemmälle kuin pelkkä onnellisuus – se voi olla avain dementia-tapausten vähenemiseen tulevaisuudessa. Vaikka emme voi täysin poistaa riskiä sairastua neurodegeneratiivisiin sairauksiin, askeleet kohti mielen ja tunne-elämän hyvinvoinnin edistämistä voivat pienentää dementia-todennäköisyyttä miljoonille ihmisille. Maailmassa, jossa dementia

on yksi kiireellisimmistä kansanterveyden haasteis-ta, meidän on toimittava nyt. Hyvinvoinnin asettaminen etusijalle, sekä henki-lökohtaisessa elämässä että kansanterveyspolitiikassa, voi johtaa terveempään ikääntymiseen ja lopulta dementia-tien pienempään kuormitukseen yksilöille, per-heille ja yhteiskunnalle. Hyvinvoinnin laiminlyönnillä on liian kova hinta – sekä mielellemme että tulevaisuudellemme.

ILMASTONMUUTOS

Copernicus: Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä – ilmastokriisi syvenee

PALAVA PLANEETTA: Euroopan lämpimin maaliskuu historiassa Copernicus Climate Change Service (C3S) vahvistaa pelkojen aiheeksi tulleen asian: maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu koskaan, rikkoen edelliset ennätykset ja syventen huolta ilmastokriisin kiihtymisestä.

Globaalisti maaliskuu 2025 oli toiseksi lämpimin maaliskuu, keskimääräisellä pintalämpötilalla 14,06°C - 0,65°C korkeampi kuin 1991-2020 keskiarvo ja huolestuttavat 1,60°C esiteollista aikaa korkeampi. Vaikka kuukausi oli 0,08°C viileämpi kuin ennätyslämmin maaliskuu 2024, se oli silti hieman lämpimämpi (+0,02°C) kuin kolmanneksi lämpimin maaliskuu (2016).

Mutta järkyttävän havainto? Tämä oli 20. kuukausi viimeisen 21 kuukauden aikana, jolloin globaali lämpötila oli 1,5°C esiteolliseen aikaan verrattuna - kriittinen kynnyсарvo, joka voi laukaista peruuttamattomia ilmastokipinöitä.

Euroopan kohtalona helle: Manner kuumenee

Euroopassa maaliskuu 2025 oli ennennäkemätön. Mannerosan keskilämpötila oli 6,03°C, shokeeraavat 2,41°C normaalia korkeampi. Kovimmin lämpötilan nousu koetteli Itä-Eurooppaa ja lounaista Venäjää,

missä lämpötilat nousivat tavallista paljon korkeammiksi.

Samantha Burgess, ECMWF:n strategisen ilmastotyön johtaja, totesi: ”Maaliskuu 2025 oli Euroopan lämpimin maaliskuu ikinä, korostaen jälleen kuinka lämpötilat jatkavat ennätysten rikkomista. Se oli myös kuukausi äärimmäisten sademäärien ristiriitojen aikaa - jotkin alueet kärsivät kuivimmasta maaliskuusta, kun taas toiset kokivat merkäimman vähintään 47 vuoteen.”

Tämä ilmaston heilahtelu äärimmäisen kuivuuden ja tulvien välillä on muodostumassa uudeksi normaaliksi, horjuttaen maataloutta, ekosysteemejä ja yhteiskuntia.

Arktinen kriisi: Merijään peittävyys ennätyksellisen alhainen Kun Euroopa paahtoi, Arktis kärsi uuden kolauksen. Talvimerijään laajuus oli ennätyksellisen pieni, jatkaen vuosikymmeniä kestänyttä laskutrendiä. Heijastavan jään väheneminen kiihdyttää ilmaston lämpenemistä, koska tumma merivesi imee itseensä enemmän lämpöä - vaarallinen noidankehä.

Tutkijat varoittavat, että ilman kiireellisiä toimia Arktis voi olla jäätön kesäisin jo vuosikymmenen kuluessa, mikä uhkaa globaaleja sääilmiöitä, merenpinnan nousua ja

biodiversiteettiä.

Miksi tämä on tärkeää? Elämme ilmastohätätilassa 1,5°C ei ole tavoite - se on raja, jonka olemme jo ylittäneet

Pariisin ilmastositimuksen tavoite oli pitää lämpeneminen alle 1,5°C, mutta olemme jo vaarallisella alueella.

20 viimeisestä 21 kuukaudesta ylitti tämän rajan, mikä tarkoittaa että olemme tuntemattomilla vesillä.

Ääri-ilmiöt ovat uusi normaali

Kuivuudet, tulvat, metsäpalot ja helleaaltotakaudet eivät ole enää poikkeuksia - ne ovat uusi perusta.

Euroopan metsäpalokausi alkaa aikaisemmin ja kestää pidempään, kun Välimeren alueella kamppaillaan vakavan vedenpuutteen kanssa.

Arktiksen romahdus vaikuttaa kaikkiin

Sulava jää häiritsee jet-virtaa, jottaen pitkittyneisiin helleaaltoihin ja äärimmäisiin kylmänpurkauksiin.

Nouseva merenpinta uhkaa rannikkokaupunkeja ympäri maailmaa Miamiasta Mumbaihin.

Toimintakehotus: Mitä on tehtävä?

Copernicus-raportti ei ole vain jälleen yksi ilmastovaroitus - se on hälytysmerkki.

□ Lopeta fossiilisten polttoaineiden tukiaiset - Hallitukset kaatavat edelleen miljardeja öljyyn ja kaasuun samalla kun uusiutuvan energian rahoitus jää odottamaan.

□ Nopeuta siirtymistä uusiutuvaan energiaan - Aurinko- ja tuulivoiman on korvattava kivihiihi ja kaasu vuosien, ei vuosikymmenten sisällä.

□ Tiukemmat ilmastopäätökset - Hiiliverot, metsien suojele ja sitovat päästörajoitukset ovat ehdotonta.

□ Valmistaudu väistämättömään - Vaikka päästöt loppuisivat tänään, jäljellä oleva lämpö takaa lisää ääri-ilmiöitä. Kaupunkien on sopeuduttava nyt.

Tämä vuosikymmen ratkaisee tulevaisuutemme

Emme riko vain ennätyksiä - tuhoamme planeettaamme. Jos maaliskuu 2025 on merkki tulevasta, 2020-luku tulee määrittämään välttämekö ilmastokatastrofin vai syöksymmekö peruuttamattomaan kaaokseen.

Puolittaisen toiminnan aika on ohi. Toiminnan aika on nyt.

TAIDE

HELENE SCHJERFBECK

Helene Schjerfbeckin teokset saapuvat New Yorkin Met-museoon – ensimmäinen suomalaisnäyttely maailmankuulussa taidelinnassa

Ateneumin taidemuseo 2.4.2025

SUOMEN TAIDEHISTORIAN

kirjoitetaan uusi merkittävä luku, kun Helene Schjerfbeckin teokset nähdään New Yorkin Metropolitan Museum of Artissa (The Met) 5.12.2025–5.4.2026. Tämä on ensimmäinen kerta, kun suomalaisen taiteilijan näyttely avautuu yhdessä maailman arvostetuimmista taidemuseoista. Näyttely on Ateneumin ja Jane ja Aatos Erkon säätiön Klassikot maailmalle -hankkeen yhteistyön hedelmä.

Unelmien täyttymys suomalaiselle taiteelle

”Tämä on unelmien täyttymys sekä minulle että koko suomalaiselle taiteelle. The Met on vertaansa vailla oleva museo, ja on valtava kunnia, että juuri Helene Schjerfbeckin teokset saavat tilan sen seinillä”, kertoo Ateneumin museonjohtaja Anna-Maria von Bonsdorff.

Näyttely esittelee Schjerfbeckin (1862–1946) koko uran ajanjakson – varhaisista nuoruuden töistä syvällisiin omakuvuihin. Yli 60 teoksen joukossa nähdään muotokuvia, asetelmia ja maisemia, kuten klassikoita Toipilas (1888), Ompelijatar (1905) sekä useita omakuvia. Erityisenä nähtävyytenä on Pitsihuivi (1920), jonka The Met hankki kokoelmiinsa vuonna 2023 – se on ensimmäinen suomalaisen taiteilijan teos museon kokoelmissa.

Helene Schjerfbeck: Musta-taustainen omakuva (1915). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, kokoelma Hallonblad. Kuva: Kansallisgalleria / Yehia Eweis.

Kansainvälinen yhteistyö ja nykytaidekävelyt

Näyttely sijoittuu The Metin Robert Lehman -siipeen, ja sen kuraattorina toimii museon asiantuntija Dita Amory. Konsulttina on Anna-Maria von Bonsdorff. Näyttelyä säestää The Metin julkaisema kattava luettelo, jossa on myös von Bonsdorffin artikkeli.

Schjerfbeckin näyttelyn rinnalle nousee myös suomalaisen nykytaiteen katselmus: Remix the Archive -näyttely galleriassa touko-kesäkuussa 2025 esittelee generatiivista taidetta, joka on luotu

Kansallisgallerian avoimesta kokoelmadatasta. Näkyvillä on muun muassa Ilmo ja Aarni Kapasen palkittu teos Loom of Reality.

Suomalainen taide valloittaa maailman

Schjerfbeckin teokset ovat olleet menestys myös aiemmin kansainvälisesti: vuonna 2019 Lontoon Royal Academy of Arts -näyttely keräsi ylistystä, ja Japanin ja Saksan kiertueet 2014–2016 vahvistivat hänen asemaansa maailmantaiteilijana.

Klassikot maailmalle -hankkeen ansiosta myös muut suomalaiset mestarit saavat

kansainvälistä näkyvyyttä: Pekka Halosen näyttely avautuu Pariisin Petit Palais'ssa marraskuussa 2025, ja Akseli Gallen-Kallelan teoksia oli juuri nähtävillä Wienin Belvederessä.

Kuka oli Helene Schjerfbeck?

Schjerfbeck loi oman modernin tyylinsä, karsien maalauksistaan kaiken tarpeettoman. Hänen omakuvansa kertovat syvällisestä taiteilijamatkasta nuoruudesta vanhuuteen. Ateneumin kokoelma sisältää yli 200 hänen teostaan – maailman laajimman Schjerfbeck-kokoelman.

KIRJA

HISTORIAALLINEN KIRJALLISUUS

Karl August Tavaststjerna: Aatelismies Romantikko vaikeiden aikojen pyörremyrskyssä Waasan Päivälehti julkaisee *Kovina aikoina*

KARL AUGUST TAVASTSTJERNA, suomenruotsalaisen kirjallisuuden kiistanalainen ja suuri tähti, syntyi vuonna 1860 aatelissukuun Mikkelissä.. Jo lapsuudessa hän koki yläluokkaisen elämän varjot, kun hänen äitinsä kuoli lavantautiin hoitaessaan kerjäläisiä nälänhädän aikana. Tämä traaginen tapahtuma teki lähtemättömän vaikutuksen nuoreen Karl Augustiin, mikä heijastui myöhemmin hänen teoksiinsa.

Tie kouluun

Tavaststjernassa oli kivinen. Isänsä kuoleman jälkeen hän joutui eversti Constantin Ruinin holhoukseen, eivätkä opinnot Helsingin ammattikorkeakoulussa juurikaan innoittaneet. Hän kaipasi paluuta Pariisiin taidekentälle, mutta palasi lopulta pettyneenä Suomeen. Tämän jälkeen hänen kirjallinen uransa alkoi kuitenkin kukoistaa.

Tavaststjerna oli kiistanalainen hahmo, ”isänmaan isänmaanystävä”, joka vihasi Suomen älyllistä ilmapiiriä ja kielitaisteluja. Hän jänosi kansainvälistä tunnustusta ja liikkui Pariisin taiteilijapiireissä, mutta samalla hän kuvasi teoksissaan suomalaisen yhteiskunnan ristiriitoja ja epäoikeudenmukaisuuksia. Romaani *Hårda tider* (1891) on brutaali kuvaus 1860-luvun nälänhädävuosista, joissa jalo romantiikka törmää synkkään todellisuuteen.

Tavaststjernan kynä oli terävä ja satiirinen. Hän ei kaihtanut kuvata yhteiskunnan pimeää puolta, ja hänen työnsä herätti aikanaan paljon keskustelua. Hän oli realisti, joka ei kaunistellut todellisuutta, mutta samalla hänellä oli kauneutta ja

harmoniaa kaipaavan romantikon sielu.

Tavaststjernan kirja *Hårda tider* ja suomennos *Kovina aikoina* julkaistaan jatkossa *Waasa Päivälehd*en verkkosivuilla.

Hänen elämänsä päättyi traagisesti Porissa vuonna 1898, vain 37-vuotiaana. Tarinan mukaan hänelle annettiin lääkkeen sijaan tappava annos lampuöljyä, muiden lähteiden mukaan se oli sairaanhoitajan virhe. Tämä näennäisesti absurdi kuolema on hänen ristiriitaisen elämänsä loppu.

Tavaststjernan perintö elää suomenruotsalaisessa kirjallisuudessa. Hänen teoksensa ovat ajattomia kuvauksia ihmisen roolista vaikeina aikoina, ja hänen satiirinen kynänsä raapaisee edelleen yhteiskunnan pintaa. Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

Hänen kirjansa *Kovina aikoina* on virstanpylväs suomalaisessa kirjallisuudessa, joka kuvaa nälkävuosien kurjuutta ja epätoivoa. Tavaststjerna ei säästää lukijaa, vaan näyttää nälän, sairauden ja kuoleman kauheat kasvot. Hän kuvailee myös ihmisten epätoivoisia yrityksiä selviytyä ja jopa käyttää toisiaan hyväkseen. Kirja on karu kuvaus ajasta, jolloin Suomi oli

Karl August Tavaststjerna (1860-1898) Wikimedia Commons
köyhä ja nälkäinen maa.

Tavaststjernan huumori oli mustaa ja sarkastista. Hän pilkkasi aateliston tekopyhyyttä ja porvariston ahneutta. Hän ei säästellyt sanojaan, ja hänen teoksensa ovat täynnä teräviä havaintoja ja osuvia vertailuja.

Hän oli kirjailija, joka uskalsi nauraa vakavillekin asioille.

Tavaststjerna oli myös erittäin lahjakas. Hän kirjoitti runoja, näytelmiä ja romaaneja, ja hän oli myös taitava toimittaja. Hän perusti oman sanomalehden, mutta se ei menestynyt taloudellisesti. Hän oli visionääri, joka halusi muuttaa maailmaa, mutta hänellä oli myös realistinen käsitys sen raakuudesta.

Karl August Tavaststjerna oli kiistanalainen ja kiehtova hahmo, joka jätti lähtemättömän jäljen suomenruotsalaiseen kirjallisuuteen. Hänen teoksensa ovat edelleen ajankohtaisia, ja niitä luetaan ja tutkitaan edelleen.

Hän oli jalo romantikko, joka uskalsi katsoa todellisuutta silmiin ja kuvailla sen raakuutta.

NÄYTTELY

AMOS REX

Anna Estarriolan teokset vievät katsojan mukaan monitulkintaisen todellisuuden labrynttiin – Amos Rexin uusi näyttely haastaa aistit ja ajattelun

MITÄ TAPAHTUU, kun todellisuus ei olekaan sitä, miltä se ensi silmäyksellä näyttää? Entä jos kaikki ympärillämme oleva – esineet, äänet, tilat – onkin lavastettua, muokattua ja tarkoituksella aseteltua? Katalonialaissyntyisen, Helsingissä asuvan mediataiteilija Anna Estarriolan uusi näyttely *Staged Circumstances and Piles of Things* Amos Rexissä kutsuu katsojan purkamaan todellisuuden kerroksia ja astumaan mukaan monimutkai-

seen, aistilliseen seikkailuun.

Näyttely, joka avattiin yleisölle 2. huhtikuuta, on Estarriolan laajin yksityisnäyttely tähän mennessä. Se levittäytyy Amos Rexin maanalaisiin saleihin kuin elävä labryntti, jossa jokainen teos on oma maailmansa – toisinaan hämmästyttävän konkreettinen, toisinaan häilyvän abstrakti.

Lavastettuja tiloja ja muuttuvia

merkityksiä

Estarriolan teoksissa yhdistyvät veistokset, liikkuva kuva, ääni ja elektroniikka, luoden dynaamisia installaatioita, jotka reagoivat katsojan läsnäoloon. Näyttelyn nimi (*Lavastettuja olosuhteita ja kasoittain asioita*) viittaa sekä teosten fyysiseen rakenteeseen että niiden filosofiseen lähtökohtaan: miten meidän ympärillämme olevat asiat saavat merkityksensä? Voimmeko luottaa silmiimme ja muihin aistihimme?

”Estarriolan teokset eivät vain kerro tarinoita – ne aktivoivat katsojaa osallistujaksi. Hänen installaationsa ovat kuin pieniä teatteriesityksiä, joissa jokainen voi löytää oman roolinsa,” kertoo näyttelyn kuraattori Katariina Timonen.

Tieteen ja taiteen risteyskohtia

Estarriolan taiteessa on nähtävissä vahva vaikutus luonnontieteistä, erityisesti kvanttifysiikasta ja neurotieteestä. Hänen teoksissaan tutkitaan, miten aivot käsittelevät informaatiota ja miten me rakennamme ympärillemme järjestystä kaootisesta maailmasta.

”Haluan, että katsojat kyseenalaistavat sen, mitä he näkevät. Onko se, mitä näen, todella olemassa? Vai onko se vain konstruktio, jonka olen sisäistänyt?” Estarriola pohtii.

Hänen töitään on esitelty kansainvälisesti, ja niitä kuuluu muun muassa Kansallislageriaan ja Saastamoisen säätiön kokoelmiin. Vuonna 2015 hän sai merkittävän AVEK-palkinnon, ja hänet on myönnetty myös valtion viisivuotinen taiteilija-apuraha.

Kokeile, kosketa, kumoa odotukset Amos Rexin näyttely ei ole perinteinen taidekokonaisuus, jossa katsoja kulkee hiljaa teosten ohi. Tässä labryntissä jokainen liike, katse tai kosketus voi muuttaa kokemusta. Estarriolan teokset saavat aivot työskentelemään – ne hämmentävät, rikkovat odotuksia ja jättävät katsojan miettimään, mikä on todellista ja mikä lavastettua.

Staged Circumstances and Piles of Things on nähtävillä Amos Rexissä 2. huhtikuuta – 1. syyskuuta 2025. Samassa tilassa esitellään myös Enni-Kukka Tuomelan *Expanding Empathies* -näyttely, joka tarjoaa mielenkiintoisen vastapainon Estarriolan teoksille.

Kuvat: Anna Estarriola, *System-Amos Rex-Aukusti Heinonen*

AnnaEstarriola_03_Amos Rex_StellaOjala

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä uraauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevät 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)

BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)

OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)

IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)

** ASAP:** Mahdollisimman pian (Tulen sytyttämään jonkun alle... kiva)

FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)

Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)

PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto

JPG: Joint Photographic Experts Group (suosittu kuvatiedostomuoto)

GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)

TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)

WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)

HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)

GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)

Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)

DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)

VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)

TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)

TBD: Ole luja (selvitäme edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntai-aamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulle!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisena pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

TOUKOKUUN HOROSKOOPPI

Toukokuun horoskooppi – tähdet höpisevät (ja vähän asiaakin)

Oinas (21.3.–19.4.)
Toukokuu alkaa energisesti! Harmi vain, että unohdit mihin sen energian laitoit. Etsi sohvan alta tai jääkaapista. Rakkaus kolkuttaa – avaa ovi, mutta kurkkaa ensin ovisilmästä.

Härkä (20.4.–20.5.)
Onnittelut, nyt on sinun kuukautesi! Palkitse itsesi kakulla, lahjoilla ja ehkä yhdellä ylimääräisellä kuohuvalasilla. Talous näyttää vakaalta – kunnes kävelet kirpputorin ohi.

Kaksoiset (21.5.–20.6.)
Sinulla on vastaus kaikkeen, mutta kukaan ei ole vielä esittänyt kysymystä. Varo sana-leikkejä – kaikki eivät arvosta, että heitä kutsutaan ”aamuzombeiksi kahvivajauksessa”.

Rapu (21.6.–22.7.)
Tunteet kuplivat pin-

nassa. Se on ihan ok, etenkin jos näet söpön koiran sateessa. Ura etenee – hitaasti, kuin lomalle lähtenyt etana.

Leijona (23.7.–22.8.)
Toukokuu on sinun catwalkisi! Mutta muistathan: kaikki jalkakäytävät eivät ole esiintymislavoja. Rakkaus kukoistaa – samoin parvekkeen rikkaruohot. Valitse, kumpaa kastelet.

Neitsyt (23.8.–22.9.)
Suunnitellet kaiken viimeistä piirtoa myöten. Toukokuu sanoo: ”Tsemppiä!” Tähdet suosittelevat rentoutumista – tai edes spontaania taco-tiistaita.

Vaaka (23.9.–22.10.)
Punnitset vaihtoehtoja. Toukokuu saattaa jumittaa sinut päätösten sumaan – erityisesti jäätelöaltaalla. Rakkaus on lähellä, ehkä piilossa kirjahyllyn takana.

Skorpion (23.10.–21.11.)
Vedät puoleesi salaisuuksia ja draamaa. Täydellistä – toukokuu tarjoilee molempia, cliffhangereilla höystettynä.

Vinkki: pidä kahvivierasto kunnossa.

Jousimies (22.11.–21.12.)
Matkakuume nousee! Vaikka reissu suuntautuisi vain lähikauppaan. Toukokuu kehottaa kokeilemaan jotain uutta – vaikka salsaa. Tai edes tulista kastiketta.

Kauris (22.12.–19.1.)
Teet kovasti töitä. Toukokuu kuiskaa: ”Rauhoitu vähän.” Puistopiknik voi antaa enemmän oivalluksia kuin kolme Power-Point-esitystä.

Vesimies (20.1.–18.2.)
Olet aina askeleen edellä. Toukokuu vielä pyjama päällä. Tee kompromissi – ehkä sortsit ja bleiseri? Luovuus kukkii – kunhan löydät laturin.

Kalat (19.2.–20.3.)
Haaveilet suuria. Toukokuu tarjoaa sadetta, aurinkoa ja äkillisiä elämän tarkoitusta koskevia kysymyksiä postijonossa. Kuuntele vaistoasi – mutta katso myös säätiedotus.

HUUMORI SATA VUOT- TA SITTE

UKKONEN

Herrasmies: Viime yönä oli kauhea ukkosmyrsky... Vaimo: Voi luoja, miksi et herättänyt minua? Tiedät, etten saa unta, kun ukkostaa!

LYHYT MEKKO

Uusi näkökulma. Herra ja rouva Mattson odottavat vieraita päivälliselle ja herra Mattson tutkii kriittisesti vaimonsa pukua. Eikö se ole vähän rohkea? hän projektoi. Hieman liian lyhyt ja vähän liian matala? Haluan kertoa sinulle jotain, rouva Mattson sanoo. He ovat tulleet tapaamaan minua. He haluavat nähdä minut, eivätkö mekkoa?

OMATUNTO

Täti: Omatuntosi kertoo sinulle aina, kun et tee oikein.

Lillan: Kenestä se puhuu?

Täti: Sinulle.

Lillan: Se oli silloin liian hyvin! Ajattelin, että se juoruaisi sinulle tai äidille..

EI MAKUA

Lisa vieraalle: Pidätkö tästä kakusta, rouva Linusson? Kyllä, se maistuu erittäin hyvältä. Niin hauska! Äiti sanoi, että sinulla ei ole makua.

EPÄILYTETTY

Rouva A.: Menetkö jo kotiin?

rouva B.: Kyllä, kirjoitin miehelleni ja pyysin lisää rahaa, ja hän lähetti sen ilman meteliä, joten minun täytyy mennä kotiin ja selvittää, mitä hän tekee.

PUOLIKUUMA KYLPY

- Tällä kertaa laskulle ei voi kirjoittaa penniäkään kuumasta kylvystä.. Vesi oli vain haaleaa. Emäntä: Kuuma kylpy maksaa kruunun ja kylmä viisikymmentä öreä. Se on yksi ja viisikymmentä lämpimäksi.

VOIKO HÄN KANNATA HÄNTÄ

Hän: Kultaseni, lupaan kantaa sinua sylissäni. Tyttöystävä: Sylje nyrkkiin ja yritä!

VARO MATOJA

Hyvää tarkoittava herrasmies pienelle pojalle, joka syö omenaa:
— Varo matoja, poika!
Nuori mies: Jos syön omenan, katsokoon madot itse!

Viikon astronominen kuva:

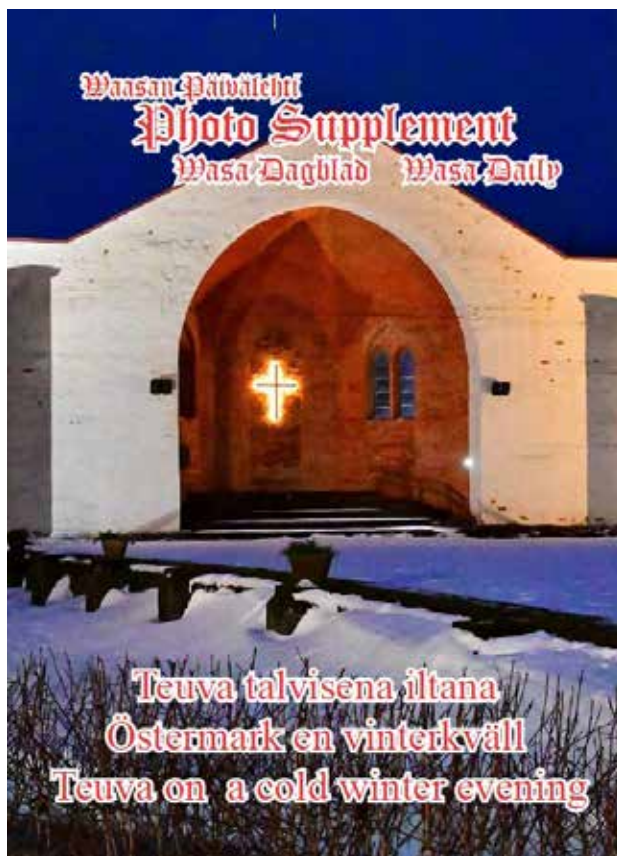

The central parts of our Galaxy, the Milky Way, as observed in the near-infrared with the NACO instrument on ESO's Very Large Telescope. By following the motions of the most central stars over more than 16 years, astronomers were able to determine the mass of the supermassive black hole that lurks there.

Credit:

ESO/S. Gillessen et al.
licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License,

Ensi viikolla:

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa. waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com